

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADİYAMAN VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ADİYAMAN İLİ 2022 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

ADİYAMAN- 2022

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A.1. HAVA KALİTESİ	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	7
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	10
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	10
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	10
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	12
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	13
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	13
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	14
B. SU VE SU KAYNAKLARI	15
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	15
B.1.1. YÜZEYSEL SULAR	15
B.1.1.1. Akarsular	15
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	16
B.1.2. Yeraltı Suları	17
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	18
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	19
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	19
B.3.1. Noktasal kaynaklar	19
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	19
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	19
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	19
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	19
B.3.2.2. Diğer	20
B.4. DENİZLER	20
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu	20
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	20
B.4.3. Acil Müdahale Planları	20
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	20
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	20
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	20
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	20
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	20
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	21
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	21
B.5.2. Sulama	21
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	22
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	22
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	22
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	22
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	22
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	23
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri	23
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	25
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	25
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	25
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	26
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	26
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi	26

<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	27
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği</i>	27
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	29
C. ATIK	30
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	30
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	30
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	30
<i>C.3.1. Eğitimler</i>	31
<i>C.3.2. Atık Getirme Merkezleri</i>	31
<i>C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı</i>	31
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	33
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	35
C.6. ATIK YAĞLAR	36
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	37
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	37
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	37
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	38
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	39
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	39
<i>C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	39
<i>C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	40
<i>C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları</i>	40
C.13. TIBBİ ATIKLAR	40
C.14. MADEN ATIKLARI	41
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	43
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	44
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	44
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	44
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	45
D.1. FLORA	45
D.2. FAUNA	45
D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR	45
<i>D.3.1. Ormanlar</i>	45
<i>D.3.2. Milli Parklar</i>	45
<i>D.3.3. Tabiat Parkları</i>	45
D.4. ÇAYIR VE MERA	45
D.5. SULAK ALANLAR	45
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	45
<i>D.6.1. Tabiat Anıtları</i>	45
<i>D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	46
<i>D.6.3. Anıt Ağaçlar</i>	46
<i>D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	46
<i>D.6.5. Doğal Sit Alanları</i>	46
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	46
E. ARAZİ KULLANIMI	47
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	47
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	49
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	49
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	50

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	51
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ.....	51
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	52
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	53
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	54
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	54
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	55
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR.....	55
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI.....	56
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	57
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	58

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	5
Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	6
Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	6
Çizelge 4 –2022 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	7
Çizelge 5 – Adıyaman ilinde 2022 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	9
Çizelge 6 - Adıyaman ilinde 2022 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	11
Çizelge 7 –Adıyaman ilinde 2022 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	12
Çizelge 8 - 2022 yılında Adıyaman ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı	13
Çizelge 9 – Tamamlanan Bisiklet Yolları	14
Çizelge 10 – Adıyaman ilinin akarsuları.....	15
Çizelge 11 - Adıyaman ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	17
Çizelge 12 – Adıyaman ilinin yeraltı suyu potansiyeli	18
Çizelge 13 - Adıyaman ilinde 2022 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları.....	19
Çizelge 14 – Adıyaman ilinde 2022 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu.....	24
Çizelge 15 – Adıyaman ilinde 2022 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde Atıksu Arıtma Tesislerinin (AAT) durumu	25
Çizelge 16 - Adıyaman ilinde 2022 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	25
Çizelge 17– Adıyaman ilinde 2022 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	26
Çizelge 18- Adıyaman ilinde 2022 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	26
Çizelge 19 – Adıyaman ilinde 2022 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	27
Çizelge 20- Adıyaman ilinde 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	28
Çizelge 21–Adıyaman ilinde 2022 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları	28
Çizelge 22 - Adıyaman ilinde 2022 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri	30
Çizelge 23 – 2022 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler.....	31
Çizelge 24 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı	31
Çizelge 25 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan(faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı.....	32
Çizelge 26 - 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	33
Çizelge 27 - 2022 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	34
Çizelge 28- 2022 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	34
Çizelge 29- 2022 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	34
Çizelge 30- 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	36

Çizelge 31– 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	37
Çizelge 32– Adıyaman ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*	37
Çizelge 33– 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	37
Çizelge 34–2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler.....	38
Çizelge 35– Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	38
Çizelge 36–2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar.....	39
Çizelge 37- 2022 yılı teslim alınan ÖTA sayısı	39
Çizelge 38– 2022 yılı tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	39
Çizelge 39–2022 Yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi.....	40
Çizelge 40–2022 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı	40
Çizelge 41– 2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	41
Çizelge 42- Yıllara göre tıbbi atık miktarı	41
Çizelge 43– 2022 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	41
Çizelge 44– 2022 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	42
Çizelge 45– 2022 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı.....	44
Çizelge 46– 2022 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları.....	44
Çizelge 47– Adıyaman ilinde arazi kullanım sınıflandırması	48
Çizelge 48– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2022 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	51
Çizelge 49 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2022 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	52
Çizelge 50– 2014-2022 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	52
Çizelge 51 – 2022 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	52
Çizelge 52 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	54
Çizelge 53– 2022 yılında ÇŞİDİM ‘e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	55
Çizelge 54– 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	55

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik 1 - Adıyaman ilinde 2022 yılında Adıyaman Merkez istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*(havaizleme.gov.tr, 2023)	11
Grafik 2 - Adıyaman ilinde 2022 yılında Merkez istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havaizleme.gov.tr,2023)	12
Grafik 3– 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	13
Grafik 4- Adıyaman ilinde 2022 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	21
Grafik 5– Adıyaman ilinde 2022 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	22
Grafik 6– 2022 yılında Adıyaman ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı	23
Grafik 7– 2022 yılında Adıyaman ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı	23
Grafik 8- 2022 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	26
Grafik 9- 2022 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	27
Grafik 10– Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı.	31
Grafik 11 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı	33
Grafik 12– Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	34
Grafik 13– Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	35
Grafik 14– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	35
Grafik 15– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &	36
Grafik 16– Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	38
Grafik 17– 2022 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı.....	42
Grafik 18– Adıyaman ilinde 2022 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması.....	47
Grafik 19– 2022 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	51
Grafik 20– 2022 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	51
Grafik 21– 2022 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	53
Grafik 22– ÇŞİDİM tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	54
Grafik 23– 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	55
Grafik 24– 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı (e-denetim yazılımı, 2023)	56
Grafik 25- 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	56

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1 - Adıyaman İl Haritası	1
Harita 2 –Adıyaman ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri.....	10
Harita 3 – Adıyaman ilinin Çevre Düzeni Planı.....	50

GİRİŞ

Adıyaman ilimizi Tanıyalım

Harita 1 - Adıyaman İl Haritası

Adıyaman İli Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinin batı ucunda Orta Fırat bölümü içinde yer alır. Toroslar'ın güneydoğu uzantıları üstünde yer alan Adıyaman ilinin Kuzeyinde Malatya ili (Pütürge, Yeşilyurt ve Doğanşehir ilçesi), Batıda Kahramanmaraş ili (Merkez ile Pazarcık ilçesi), Güneybatıda Gaziantep (Arabani ilçesi), Güneydoğuda Şanlıurfa ili (Siverek, Hilvan, Bozova ve Halfeti ilçeleri), Doğuda ise Diyarbakır ili (Çermik ile Çüngüş ilçesi) bulunmaktadır.

Merkez ilçe dahil 9 ilçesi ile 406 köyü vardır. İlçeleri Merkez, Besni, Çelikhan, Gerger, Gölbaşı, Kahta, Samsat, Sincik ve Tut ilçeleridir. Adıyaman ili 370 25' ile 380 11' kuzey enlemi, 370 ve 390 doğu boylamı arasında yer alır. Adıyaman ilinin yüzölçümü 7 614 km², göller ile 7.871 km² olup, rakımı 669 m dir. Yüzölçümü : 7614 km² Nüfus : 632.459 Trafik Kodu : 02 Konum itibariyle de ilin merkezi bir yerinde yer almıştır. Kuzeyinde Çelikhan , sincik ilçeleri, doğusunda Kahta ilçesi, güneydoğusunda Samsat ilçesi ve Atatürk Baraj gölü ile güneyinde Fırat nehri, batısında da Besni İlçesi ile Tut İlçesi yer alır.Yüz ölçümü 1702 Km, yüksekliği ise 669 m.'dir.

Adıyaman İli daha önceleri sadece kale (Hısn-ı Mansur Kalesi) etrafında iken bilhassa, il merkezi olduğu 1954 yılından itibaren süratle gelişmiştir.

İlçe merkezinde doğu – batı istikametinde çizilerek çizilecek bir çizgi ilçeyi yaklaşık olarak ikiye böler. Bu çizginin kuzeyi dağlık, güneyi ise ovalıktır. Ova, güneydeki Fırat nehri ve Atatürk Barajı göl kıyısına kadar devam eder. Kentin birkaç kilometre kuzeyinden itibaren kuzeye doğru gittikçe yükselen dağlık alanlar başlar. Güneydoğu Torosların bir bölümü olan bu dağlar doğu – batı istikametinde uzanır. Yüz ölçümünün üçte birinden fazlasını oluşturan kuzeyindeki dağlık alanlarda yayla iklimi hüküm sürer.

Ekonomik Durumu

Sanayi Tarihçesi

Adıyaman'ının sanayi ile tanışma tarihi 1955'tir. Tekstil sektörü ile ilgili entegre bir tesisin kurulması amacıyla 1955 tarihinde "Adıyaman Pamuklu Dokuma Sanayi Türk Anonim Şirketi kurulmuş ve 1967 yılında üretime geçmiştir. 1973-1975 tarihleri arasında Çimento, Süt ve Yem Fabrikası tesislerinin Adıyaman'da kurulması ile ilgili etüt proje bazında birtakım çalışmalar başlatılmıştır.

Kalkınmada Öncelikli Yörelere uygulanan devlet yardımları ve teşvikler ile temin edilen uzun vadeli ucuz maliyetli kredilerle sanayide ve yatırımlarda gözlemlenebilir bir hareketliliğin oluştuğu ancak, alınan kredilerin iyi değerlendirilememesi ve yatırımcıların yönlendirilememesi nedeniyle arzulanabilir bir yatırım hamlesinin yapılamadığı görülmektedir. 1988 yılından sonra birtakım tekstil ve un fabrikalarının faaliyete geçmesiyle yatırımlarda nispi bir artışın olduğu görülmektedir.

Adıyaman'ın Bugünkü Sanayi Durumu;

Ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalı olmakla birlikte son yıllarda özellikle tekstil, gıda ve mermer sektörü yatırımlarında sanayileşme eğilimi görülmektedir. Sanayi işletmelerinin büyük bir çoğunluğu il merkezindedir.

- Özel sektör kamu sektörüne göre daha fazla katma değer meydana getirmiştir.
- Sanayi sektörü içerisinde tekstil sanayisinin gıda sektörüne göre daha fazla katma değer meydana getirdiği görülmektedir.
- Darboğazda olan tesisler genellikle ham madde, Pazar noksanlığı ve ağırlıklı olarak da işletme sermayesi yetersizliği nedeniyle problemler yaşamaktadır.
- En önemli yer altı zenginliği petroldür.
- Özel sektör üretimleri ile birlikte ülkemiz ham petrolünün yaklaşık %20'si Adıyaman bölgesinde üretilmektedir.
- Maden kaynakları bakımından oldukça zengin potansiyele sahiptir.

Bu gün itibariyle İlimiz genelinde merkez ve ilçeler dahil, değişik alan ve sektörde sanayi sicil belgesi almış 592 işletmemiz mevcut olup, bu işletmelerde 17719 kişi istihdam edilmektedir. İl genelinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 48 ile Tekstil ürünleri imalatı, % 5,98'lik bir oran ile Gıda ürünleri imalatı sektörlerinin ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 6,31 Taş ve Toprağa Dayalı Ürünler;

% 1,72 Ana Metal (Demir Çelik ve Demir Dışı Metaller),

% 1,98 Mobilya imalatı

% 4,84 Petrol ürünleri

% 2 Lastik ve plastik ürünleri imalatı,

% 1 Kimyasal Ürünler (Kimya-Gübre)

% 0,59 Makine imalatı, tarım makineleri, elektrikli makineler

% 3 Diğer (Çimento, Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Deri ve deri ürünleri);

şeklinde dağılım göstermektedir.

Hayvancılık sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar

Yıllardır bitkisel ve hayvansal üretim arasında denge kurulamamış, son yıllarda bu denge hayvancılık aleyhine bozulmuştur. Bu olumsuz yapının ortadan kaldırılmasına yönelik besicilik yatırımlarının artırılması gerekmektedir.

- Su Ürünleri Üretimi ve İşleme Tesisi,
- Arıcılık ve Bal Üretimine Yönelik Yatırımlar,
- Tiftik Keçisi yetiştiriciliği,
- Et Besiciliği,
- Süt Besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et Tavukçuluğu,
- Hindi Yetiştiriciliği,
- Devekuşu Yetiştiriciliği,

Maden Sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar

Yer altı zenginliği yüksek olmasına rağmen, petrolün dışındaki maden varlığından bugüne kadar yeterince istifade edilememiştir. İlimiz Maden potansiyeli yönünden irdelendiğinde özellikle son yıllarda bölgede yapılan arama çalışmalarında önemli bir mermer rezervinin varlığı tespit edilmiştir.

Maden sektöründe yapılabilecek 4 yatırım belirlenmiştir.

Bakır Madeni Ocak İşletmeciliği,

- Linyit Kömürü Ocak İşletmeciliği,
- Mermer Ocak İşletmeciliği
- Mermer İşleme Atölyeleri

Turizm

İlimizde inanç turizmi (Safvan –Bin Muattal sahabe ve Menzil Tarikatı) ve tarihi ve antik yerler (Nemrut Dağı, Cendere Köprüsü, Eski Kahta Kalesi) olarak bilinen yerlere ziyaretler olmaktadır.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü birimi olan ÇED,Çevre İzin ve Lisans Şubesi ile Çevre Yönetimi Şubesi olarak Bir tane şube müdürüne bağlı olarak görev yapmaktadır. ÇED Çevre ve İzin Lisans Şubesi 3 tane Çevre Mühendisi, 2 tane Tekniker görev yapmaktadır. Çevre Yönetimi ise 2 tane Çevre Mühendisi 4 tane de tekniker görev yapmaktadır.1 tane Şube Müdürü (Çevre Müh.) yer almaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’te verilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2020 (µg/m ³)	2022 (µg/m ³)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	380	350	500 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim'den 31 Mart'a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	260	250	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
NO _x	yıllık -vegetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	60	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,6	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	8	7	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge 2' de verilmektedir.

Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer
B: Bilgi Eşiği
U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 – 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 – 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alıılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlenmeler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 – 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 – 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 – 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

**Çizelge 4 –2022 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)**

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme Tesisleri		
Asit Üretim Tesisleri		
Atık Geri Kazanım ve Bertaraf Tesisleri		
Cam Üretim Fabrikaları		
Çimento	1	2
Demir - Çelik ve Metalurji Fabrikaları		
Doğalgaz Çevrim ve Termik Santraller		
Gıda Fabrikaları		
Gübre Fabrikaları		
Kağıt Fabrikaları		
Kimya Fabrikaları		
Kireç Fabrikaları		
Lastik Üretim Tesisleri		
Otomotiv		
Petrol ve Petrokimya Tesisleri		
Şeker Fabrikaları		
Tekstil Fabrikaları		
TOPLAM		

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} -10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM_{10} solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM_{10} 'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM_{10} maruziyetine karşı hassastır. PM_{10} yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO 'ın global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m^3 arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO 'ın ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO 'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç ($\text{Cu}+\text{Sn}$) alaşımı

işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

İlimizde Genel olarak , Doğalgaz ve Kömür yakıt olarak kullanılmaktadır.

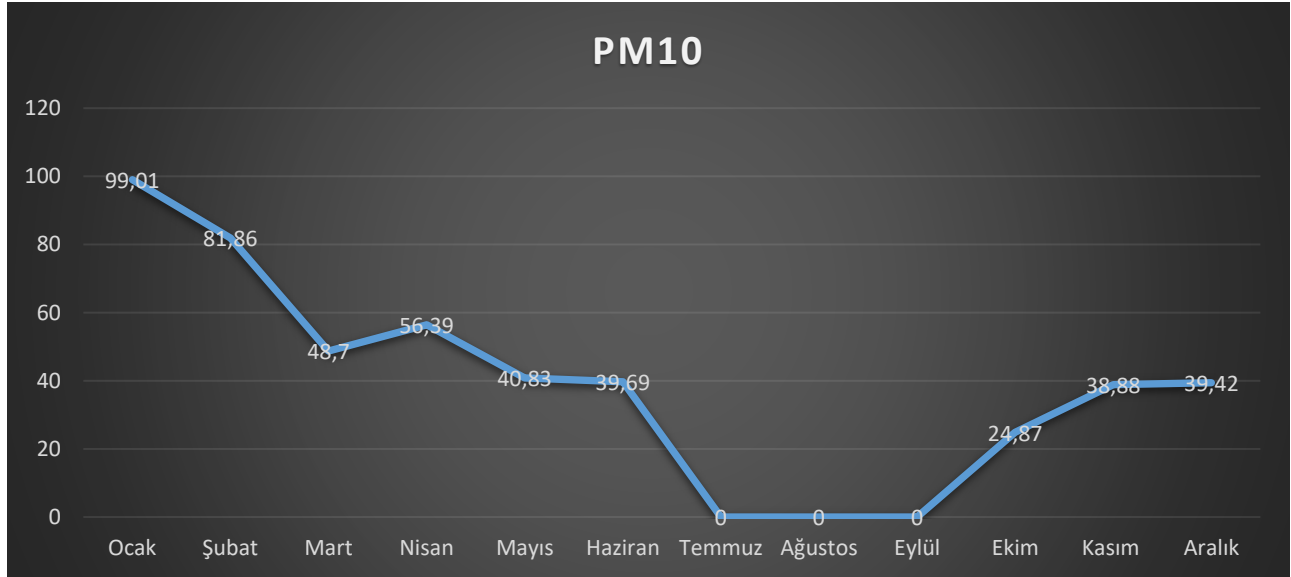
Çizelge 5 – Adıyaman ilinde 2022 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Akmercan Doğalgaz Dağıtım A.Ş, 2023)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi							
	Sanayi	Kömür	77.000	Sanayii	599,885		
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m3)	
Konut	77.000			88.434,817			

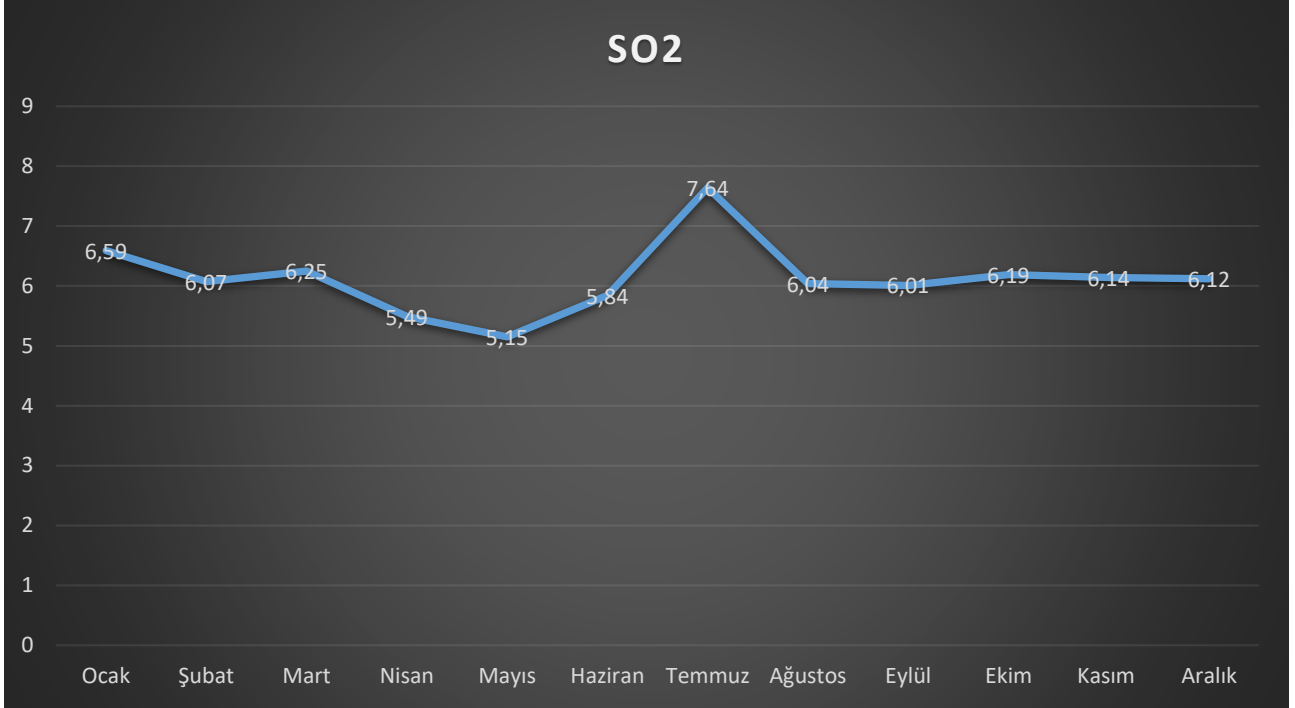
Çizelge 6 - Adıyaman ilinde 2022 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

(havaizleme.gov.tr, 2023)

İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLETİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	HC	PM
Adıyaman		X					X

Grafik 1 - Adıyaman ilinde 2022 yılında Adıyaman Merkez istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*(havaizleme.gov.tr, 2023)

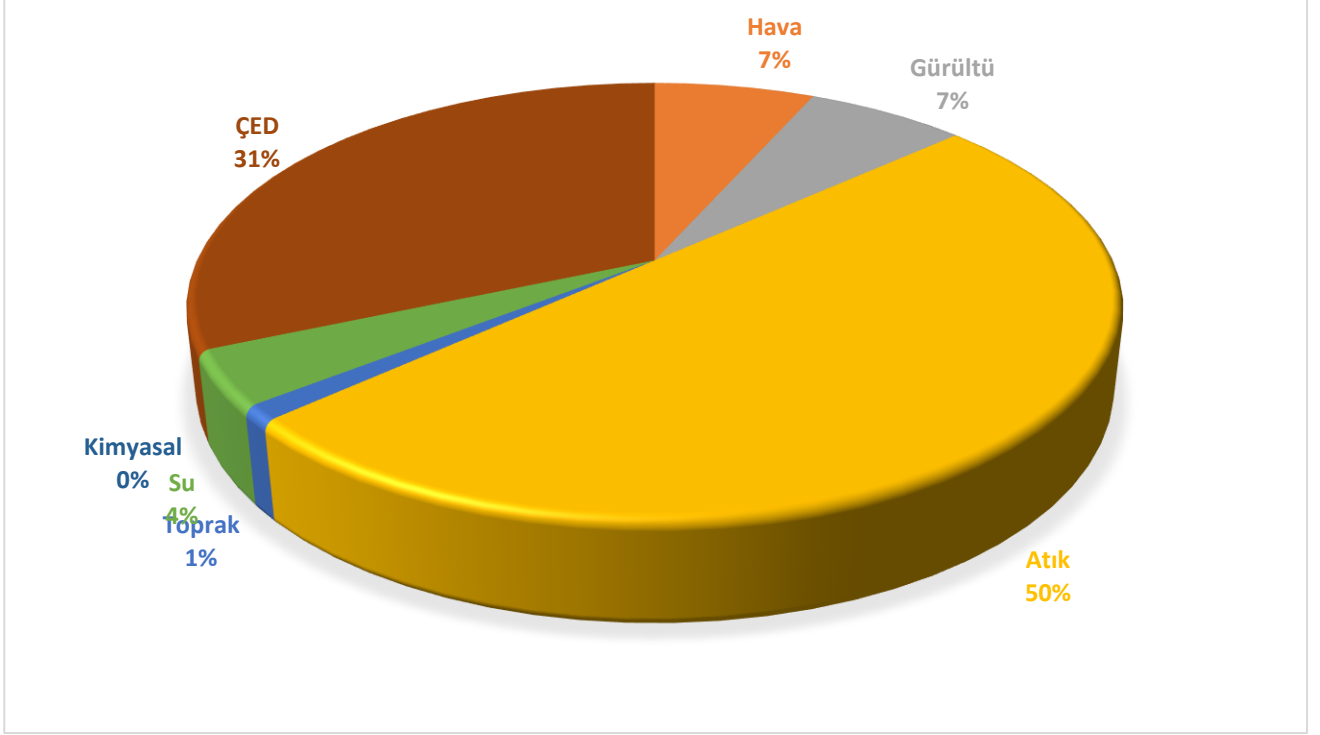
Grafik 2 - Adıyaman ilinde 2022 yılında Merkez istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havaizleme.gov.tr,2023)

Çizelge 7 –Adıyaman ilinde 2022 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3) (havaizleme.gov.tr, 2023)

İSTASYON ADI	SO2	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO2	AGS*	NOX	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	6,59	-	99,01	22										
Şubat	6,07	-	81,86	20										
Mart	6,25	-	48,7	12										
Nisan	5,49	-	56,39	16										
Mayıs	5,15	-	40,83	8										
Haziran	5,84	-	39,69	4										
Temmuz	7,64	-	<Samp	7										
Ağustos	6,04	-	<Samp	2										
Eylül	6,01	-	<Samp	0										
Ekim	6,19	-	24,87	0										
Kasım	6,14	-	35,88	4										
Aralık	6,12		39,42	8										

A.5. Çevresel Gürültü

Gürültü ile alakalı İl Müdürlüğümüze Alo 171 ve diğer ihbar kanları ile yapılan toplam 87 adet şikayet ulaşılmıştır. Şikayetlerle alakalı yerinde incelemeler yapılmış olup gerekli uyarı ve ikazlar yapılmıştır.

Grafik 3– 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İlimizde iklim değişikliği eylem planı ile ilgili 2020- 2024 Temiz Hava Eylem Planı bulunmaktadır. Ayrıca hava ,su vb konularda alıcı ortama atık salan işletmelerin kontrolünün yapılması sıklaştırılmakta ve bu işletmelerin çevreyi kirletmemeleri için gerekli çalışmalar yapılmakta olup,uymayanlar hakkında cezai işlemler yapılmaktadır.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

İlimizde Merkezde 13 , kahta ilçesinde 2 , Besni ilçesinde 1 ve Gölbaşı ilçesinde 2 olmak üzere toplam 18 adet Egzoz gazı Ölçüm İstasyonuna Ölçüm yetki belgesi verilmiştir. 2021 yılı içerisinde toplamda 57.325 araç Egzoz muayenesi yaptırmıştır.

Çizelge 8 - 2022 yılında Adıyaman ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(Trafik Tescil Şube Müd. ve Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
18 Adet	137.173 Adet	57.325 Adet

Çizelge 9 – Tamamlanan Bisiklet Yolları
(Kaynak, Yıl 2023)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
-	-	-

İlimizde bisiklet yolu bulunmamaktadır.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde daha önce yoğun olarak kullanılan kömür yakıtından dolayı hava kirliliği kötü durumdayken, doğalgaz kullanımının artırılması sonucu hava kalitesinde önemli bir iyileşme sağlanmış, Alıcı ortamlara sıvı atıkların salınımı büyük oranda önlenmiş ve bu da yer altı ve yer üstü sularında önemli oranda kalitenin artmasını sağlamıştır.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Adıyaman Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Adıyaman Belediye Başkanlığı

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Fırat Nehri İlin en önemli akarsuyudur. Diğer akarsuları ise şunlardır; Sofraz Çayı, Ziyaret Çayı, Çakal Çayı, Kalburcu Çayı, Eğri Çayı, Besni Akdere Çayı, Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi ile Gölbaşı, İnekli, Azaplı ve Abdulharap gölleri ilin diğer su kaynaklarıdır.

Fırat Nehri : İlin en önemli akarsuyudur. Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri ile sınırı oluşturur. İl içindeki uzunluğu 180 km. dir. Kâhta, Kalburcu ve Göksu Çayları nehrin başlıca kollarıdır.

Kahta Çayı : Çelikhan yöresindeki Bulam, Abdülharap ve Recep sularını toplayıp Cendere Köprüsünden geçtikten sonra Eski Kahta ve Alut Arazisinde biriken dağ sularını da alarak Fırat Nehri'ne karışır (45.5 km).

Göksu Çayı : Kahramanmaraş ili sınırlarından çıkar. Erkenek, Tut.ve Akdere civarından geçer. Sofraz suyunu da aldıktan sonra Gümüşkaya'nın batısında Fırat Nehrine karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 90 km. 'dir.

Sofraz Çayı : Besni ilçesi Toklu Köyü civarından çıkar. Hacıhalil Köyü yakınlarında Keysun Suyu'nu alarak Akdere civarında Göksu Çayı'na karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 51 km.'dir.

Ziyaret Çayı : Kaynağını Cebel ve Zey Köyleri sularından alarak ipekli Köyü civarında Atatürk Barajı Gölü'ne karışır.

Adıyaman ilinin önemli sayılabilecek diğer akarsuları ise şunlardır: Çakal Çayı (37.5 km.) Kalburcu Çayı, Eğriçay (32 km.}, Besni Akdere Çayı (59 km.) Keysun Çayı (45 km.), Birimşe Çayı (35 km.), Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi (41 km.)

Çizelge 10 – Adıyaman ilinin akarsuları
(DSİ, 2023)

Çizelge B.1-İlimizin Akarsuları					
AKARSU İSMİ	TOPLAM UZUNLUĞU(km)	İL SINIRLARI İÇERİSİNDEKİ UZUNLUĞU (km)	Yıllık DEBİ (m3/h)	KOLU OLDUĞU AKARSU	KULLANIM AMACI
Göksu Çayı	186,2	115,6	50,800	Fırat Nehri	Enerji,içme, tarım
Halya Deresi	16,8	16,8	0,800	Kalburcu Çayı	içme,tarım
Eğri Çayı	33,6	33,6	0,738	Fırat Nehri	içme,tarım
Çakal Çayı	30,9	30,9	0,900	Fırat Nehri	içme,tarım

Gürlevik Deresi	19,9	19,9	41.11	Şepker Çayı	içme,tarım
Besni Akdere	48,6	48,6	1,200	Göksu Çayı	içme,tarım
Sofraz Çayı	86,7	80,8	3,087	Göksu Çayı	Enerji,içme,tarım
Keysun Çayı	22,4	22,4	1,247	Sofraz Çayı	Enerji,içme,tarım
Kalburcu Çayı	44,4	44,4	4,987	Fırat Nehri	içme,tarım
Birimşe Çayı	43,1	43,1	7,950	Cendere Çayı	Enerji,içme,tarım
Cendere Çayı	70,0	70,0	27,310	Fırat Nehri	Enerji,içme,tarım
Bulam Çayı	49,6	49,6	18.59	Cendere Çayı	Enerji,içme,tarım
Şepker Çayı	38,4	38,4	5,743	Göksu Çayı	içme,tarım
Ziyaret Çayı	21,9	21,9	4.34	Fırat Nehri	Tarım
Eski Kahta Çayı	36,2	25,8	8,200	Fırat Nehri	Enerji,içme,tarım
Han Deresi	37,9	37,9	1,300	Şepker Çayı	içme,tarım

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Gölbaşı Gölü : Gölbaşı ilçesinin belediye sınırları içinde ve ilçenin kuzeybatı kesiminde bulunur. İlin en büyük gölüdür. Çevresi sazlıklarla kaplıdır. Gölün alanı 2.19 km² dir.

Abdülharap Gölü : Çelikhan ilçesi sınırları içinde olup, alanı 5 km² dir. Çevresi dağlıktır. Kıyısı otluk ve sazlıktır. Bir gidegenle Kahta çayını besler.

Azaplı Gölü : Gölbaşı gölünün devamı niteliğinde olup, ilçenin batısına düşer. Gölün alanı 2.72 km² dir. İnekli Gölü de Azaplı Gölüne yakındır. Alanı 1.09 km² dir.

Atatürk (Karababa) Barajı : 1981 yılı Atatürk'ün 100. doğum yılı münasebetiyle Atatürk Barajı olarak değiştirilmiştir. Adıyaman ve Şanlıurfa illeri arasında Adıyaman' ın 35 km. güneyinde Fırat Nehri üzerinde kurulmuştur. Atatürk Barajı'nın yeri, Keban Barajı'nın 346 km. Karakaya Barajı'nın 180 km. aşağısındadır. Tamamen Üst kratese kireçtaşı (kalker) seriler üzerindedir. Üstten kısmen bütünlü, çok sileksli tabakalara dönüşen, ince tabakalı kireçtaşı (kalker) içeren kayaç serisi bulunmaktadır.

Çamgazi Barajı : Adıyaman şehrinin 17 km. batısında Adıyaman-Şanlıurfa karayolunun batısında Doyran ve Kuzgun dereleri üzerinde sulama amaçlı yapılmakta olan barajdır.

Koçali Barajı ve Hidroelektrik Santrali : Adıyaman-Çelikhan arasındaki alanın sulama ve enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla Koçali nahiye merkezinin 6 km. kuzeydoğusunda Terasa Çayı

üzerinde, Adıyaman'a 40 km uzaklıkta olan bu baraj, zonlu kaya dolgu tipinde inşa edilmektedir. Yüksekliği 118 m., gövde dolgu hacmi 7.900.000 m³ olacaktır. Suyu akıtmak amacıyla yapılmakta olan Bulam Tünelinin çapı 4 m. Uzunluğu 1650 m., Koçali Tüneli'nin çapı ise 3.5 m., uzunluğu 5.000 m olacaktır. Etütler tamamlanmış olup kati proje yapılması aşamasına gelinmiştir.

Çizelge 11 - Adıyaman ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ, 2023)

Çizelge B.2 - Adıyaman ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar						
Gölün/Göletin Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Çamgazi Barajı	Baraj	53119x10 m ³	7520	29500x10 m ³		Sulama
Gözebaşı Göleti	Gölet	881.91x10 m ³	100	209x10 m ³		Sulama
Hasancık Göleti	Gölet	849.27x10 m ³	95	124x10 m ³		Sulama
İncesu Göleti	Gölet	1722.19x10 m ³	108	190.50 x10 m ³		Sulama
Karahöyük Göleti	Gölet	2808.73x10 m ³	304	158x10 m ³		Sulama
Kınık Göleti	Gölet	1177.64x10 m ³	183	62.40x10 m ³		Sulama
Yeditepe	Gölet	213.53x10 m ³	72	Yeni işletmeye açıldı		Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

İlimizde yer altı suları genel olarak yağış kaynaklı olarak değişmektedir. Yağışların bol olduğu yıllarda yer altı su seviyeleri de değişim göstermektedir. Adıyaman İlindeki yer altı su kaynakları genellikle kuzeydeki dağ yamaçları civarında yoğunlaşmıştır. Son yıllarda tarımsal alanda kullanımın yaygınlaşmasıyla yer altı sularına olan talep artmıştır.

Jeotermal kaynaklı sulara Adıyaman Kahta ilçemizde 4 tane kuyuda çıkarılmaktadır. Çıkarılan jeotermal suyu Menzil (Durak) Köyü Termal tesislerine taşınmakta ve burada 1004 Adet Termal Konuta kullanılmaktadır.

Çizelge 12 – Adıyaman ilinin yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ, 2023)

Çizelge B.3- Adıyaman İli Yeraltı Suyu Potansiyeli		
ADİYAMAN İLİ	ETÜT YILI	YAS İşletme Rezervi (hm³/yıl)
Adıyaman Merkez Alt Havzası	2017	40,36
Besni Alt Havzası	2017	125,70
Çelikhan-Gerger-Kahta Alt Havzası	2017	36,00
Nurhak-Tut Alt Havzası	2017	69,00
TOPLAM		*271,06

İlimizde yer altı suları teknolojik gelişmelere bağlı olarak (sondaj vb.) genel olarak tarım sulamada kullanımı artmakta, Özellikle bahçe alanındaki gelişmeler ve bunun yanında yağışların da az yağması nedeniyle yer altı sularında büyük ölçüde azalmalar meydana gelmektedir.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Adıyaman ilinde, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, yıllık toplam yağış miktarının 536,6 mm olduğu, ovadaki yağmur sularını yeraltına süzen alüvyon ve pliosen yaşlı şelmo formasyonlarının alan toplamının 450 km² olduğu ve söz konusu formasyonların süzme oranının % 15 olduğu kabul edilirse, bir yılda yeraltına süzülen su miktarı;
 $450 \times 106 \times 0,537 \times 0,15 = 36,25 \times 106 \text{ m}^3$ olarak hesaplanır.

Buna ilave olarak, kuzeydeki drenaj alanından gelen yüzeysel su kaynaklarının da yeraltı suyunu beslediği ve bunun miktarının yaklaşık olarak süzülen su ile aynı olduğu kabul edilirse, toplam rezerv;
 $36,25 \times 2 \times 106 = 72,5 \times 106 \text{ m}^3$ olarak hesaplanır.

Bu rezervin % 75'inin üretilebilir olduğu kabulü ile, yeraltından çekilebilecek toplam su miktarı sonuçta aşağıdaki şekilde hesaplanır (DSİ ve DMİ verilerine göre TPAO tarafından hesaplanmıştır).

$$72,5 \times 0,75 \times 106 = 54,375 \times 106 \text{ m}^3 = \mathbf{5763,75 \text{ m}^3}$$

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge 13 - Adıyaman ilinde 2022 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları

(DSİ ve Tarım ve Orman İl Müdürlüğü,2023)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
T3-A1	Yeraltı Suyu	x	x	x				Besni-Çakırhöyük		252.88
T2-A1										8.25
T2-A1										6.46
T2-A1										32.39
T2-A1										29.87
T2-A1										25.00
T2-A1										18.99
T2-A1										22.34
T2-A1										19.54

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Organize Sanayi Bölgesinde Atıksu Arıtma tesisi faaliyette olup, Arıtıldıktan sonra Eğri çayına deşarj edilmektedir. İlimizde endüstriden kaynaklanan atıksular tekstil ve boyahanelerden kaynaklanmaktadır. Üretilen atıksu miktarı yıllık 300.000-400.000 m³/yıl değerleri arasında değişmektedir

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Evsel kaynaklı atık suların Adıyaman Belediyesi Atık su Arıtma tesisinde arıtılmaktadır. Arıtma tesisi Sitalce mevkiinde, Adıyaman yerleşim yerinin Güneydoğusunda kalmaktadır. Arıtma tesisi 32.808 ton/gün kapasiteli olup, arıtılan/deşarj edilen atık su miktarı 0,33 m³/sn dir. Atıksu arıtma tesisinin koordinatları 4179191.26-438780.401 dir. Atıksu arıtma tesisi Adıyaman ilinde 308.915 kişiye hizmet vermektedir

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Gıda Tarım ve hayvancılık İl Müdürlüğü konu ile ilgili düzenli olarak izleme yapmaktadır

B.3.2.2. Diğer.

İlimizde vahşi depolama sahaları vardır. Bu sahalar mevcut yeraltı ve yer üstü sularını etkilemektedir. Ancak ilimizde düzenli depolama sahası, mahkeme kararıyla yürütmeyi durdurma kararı gereği faaliyete geçememiştir. Düzenli depolama sahası bulunmamaktadır.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

İlimizin denizlere herhangi bir kıyısı bulunmamaktadır.

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

İlimizde Plaj bulunmamaktadır.

B.4.3. Acil Müdahale Planları

İlimizde acil Müdahale planı bulunmamaktadır.

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde atık kabul tesisleri ve Atık alma gemileri bulunmamaktadır.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

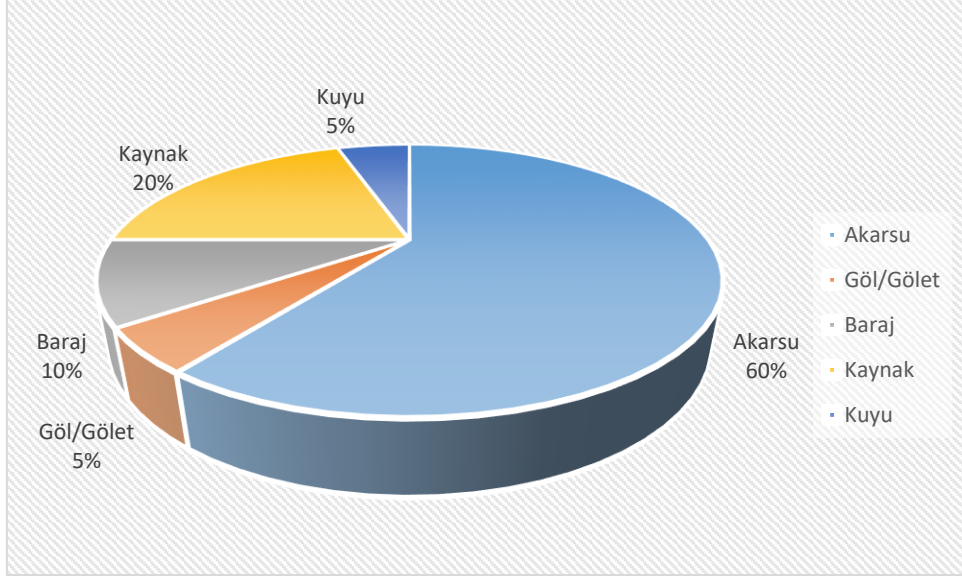
İlimizde deniz olmadığı için balık çiftliği bulunmamaktadır

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlde kentsel su temini için çekilen suyun Zerban, Havşari, Kahta ve Göksu Çayı ,Gürlevik kaynağı İndere Barajı , Gömikhan Barajı ve Atatürk baraj Gölünden temin edilmektedir. Adıyaman ili olarak içme suyu arıtma tesisi sadece Kahta İlçesinde mevcuttur.

Grafik 4- Adiyaman ilinde 2022 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Adiyaman Belediyesi, İlçe Belediyeleri ve DSİ. Kaynakları 2023)

İlimizde Adiyaman Belediyesi, Kahta Belediyesi, Gölbaşı Belediyesi, Samsat Belediyesi, Tut Belediyesi, Sincik Belediyesi ve Besni Belediyesi içme su şebekeleri bulunmaktadır. Samsat Belediyesi Atatürk Baraj Gölünden ve diğer belediyelerimiz ise kaynaklardan içme suyunu sağlamaktadırlar. Nüfusun büyük oranda kırsal alandan şehirlere doğru göç olması nedeniyle şehirdeki nüfus giderek artmaktadır. Şehirlerdeki şebeke suyu kullanımı da artmaktadır.

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtma tesisi mevcudiyeti

İlimizde içme suyu genel olarak çay ve kaynak sularından karşılandığı için arıtma tesisine gerek duyulmamıştır. İçme Suyu Arıtma tesisi Kahta ve Samsat İlçelerimizde bulunmaktadır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Mevcut Durum:

Gürlevik, Kırkgöz, Zerban , Koru ve Palanlı Kaynakları : 24 hm³/yıl

Gelecekteki Durum:

Adiyaman İçmesuyu I.Aşama projesi (2018 Yılı)

Zerban ve Havşari kaynakları + İndere Barajı : (21+12) hm³/yıl

Adiyaman İçmesuyu II.Aşama projesi (2018-2040 Yılına kadar)

Gömikhan Barajı : 56 hm³/yıl

B.5.2. Sulama

Adiyaman ilimizde tarım alanları geniş bir alanı kapsamaktadır. Ancak sınırlı alanlarda sulu tarım yapılabilmektedir. Tarım yapılan alan 233.646 ha'dır. Bu alanın ancak %11-20' inde sulu tarım yapılabilmektedir.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

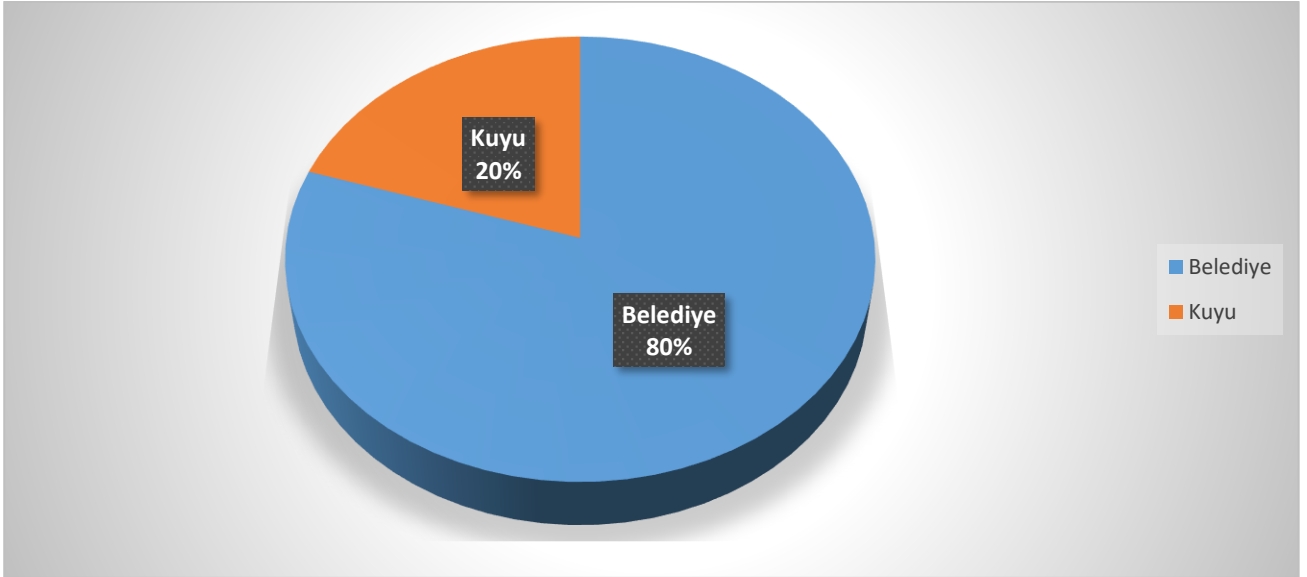
Salma sulama alanının ölçümü ile ilgili herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde bahçe damlama sistemleri yaygınlaşmakta ancak bu konudaki alan ölçümü konusunda henüz çalışmalar bulunmamaktadır. Ayrıca sulama birlikleri ile su kullanımı planlanmakta, Samsat Sulama Birliği ve Sincik ilçelerindeki Sulama birlikleri ile çalışmalar yapılmaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayinin kullandığı suyun %80 Belediye Şebekesinden karşılanmaktadır. Geriye kalan miktar ise işletmelerin kendi açtıkları kuyu şebekelerinden karşılanmaktadır.

Grafik 5– Adıyaman ilinde 2022 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(Adıyaman organize Sanayi Bölgesi, 2023)

Sanayi işletmelerimizin çoğu suyu Belediye Şebekesinden karşılamakta, Kuyu suyu kullanan işletmelerimiz de bulunmaktadır. Bu işletmeler suyun soğutma vb. gibi işlerde kullananlar suyu geri dönüşüm olarak kullanılmaktadır. Boyahane Geri dönüşüm tesisleri ise OSB arıtma tesisine boşaltmaktadır atık suyunu.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde 16 tane Hidroelektrik Santrali bulunmaktadır.

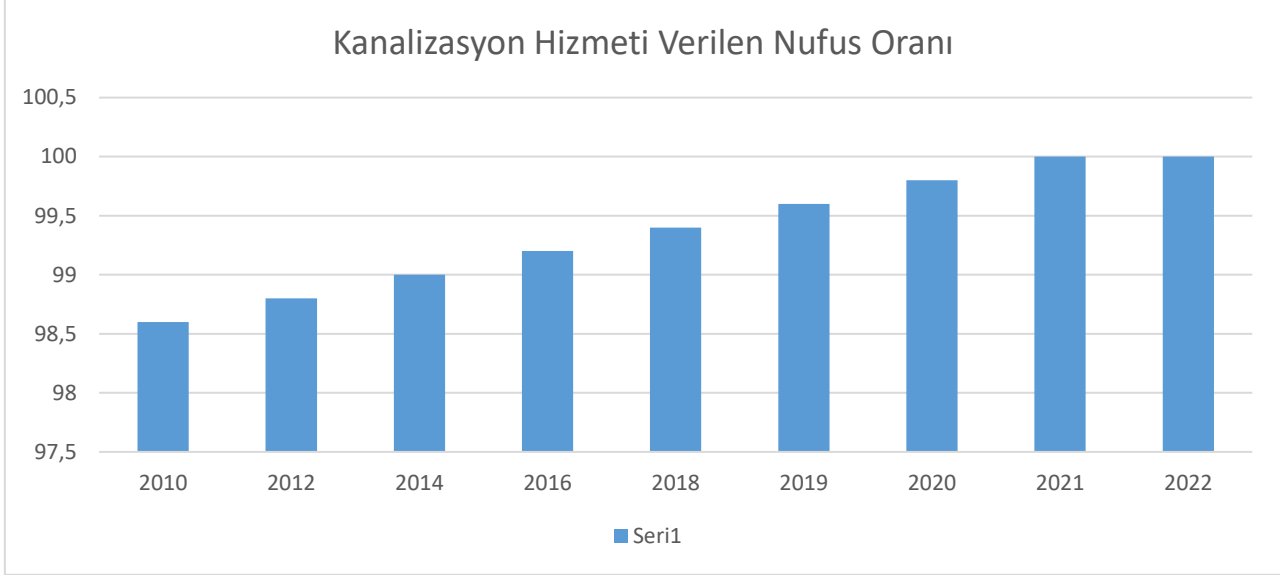
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

İl genelinde rekreatiyonel amaçlı kullanılan su miktarı bilinmemektedir

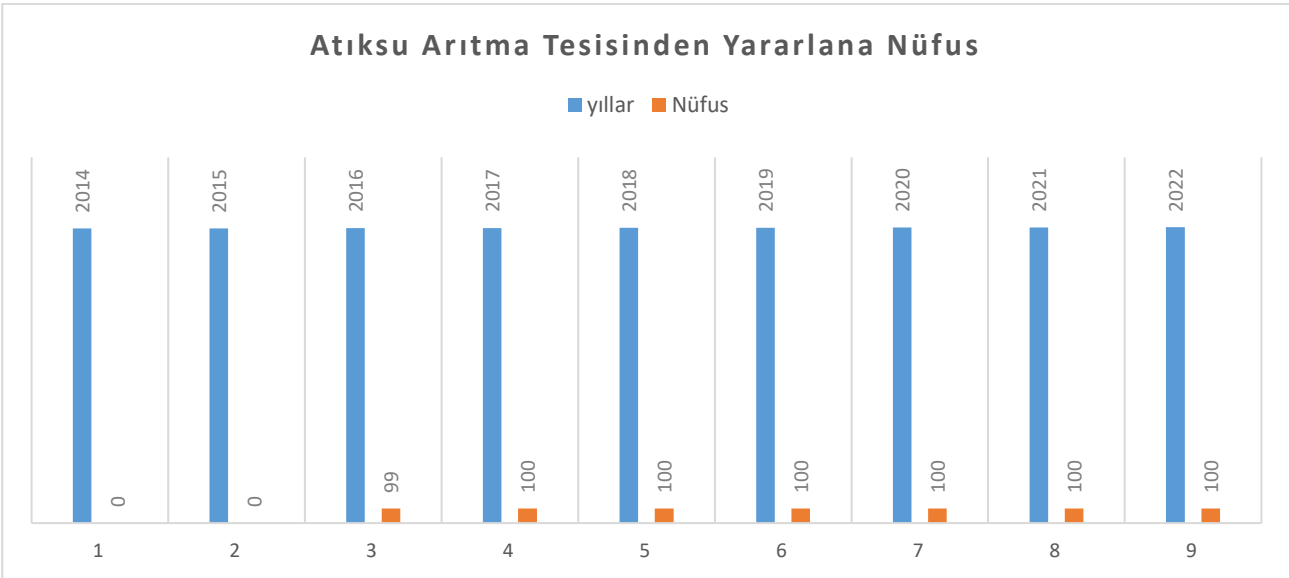
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Adıyaman Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi ve Gölbaşı ilçesi Atıksu Arıtma Tesisi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadırlar. Ancak diğer ilçelerdeki Kentsel atıksular Çökeltme Havuzlarında geçirilerek kirlilik olabildiğince azaltılmaktadır. Kentlerdeki nüfusun %99 Şehirlerin kanalizasyon sisteminden yararlanmaktadır.

Grafik 6– 2022 yılında Adıyaman ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (tuik.gov.tr, Yıl 2023)

Grafik 7– 2022 yılında Adıyaman ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı (tuik.gov.tr, Yıl 2023)

Adıyaman Belediyesi Atık Su Arıtma Tesisinden çıkan arıtma çamuru sadece çamurun kuruluğu analizi yapılmaktadır. 2022 yılı olarak ölçülen kuruluk oranı %25 olarak ölçülmüştür.

Çizelge 14 – Adıyaman ilinde 2022 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Adıyaman Belediyesi, Yıl 2023)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	ADİYAMAN	X			X	X	32,808		247	38.305380 ⁰ - 37.742952 ⁰	yok	312.000	6205
İlçeler	Gölbaşı	X					4000			37.8324180 ₀ 418253674 3	yok	50.150	Çamur ünitesi faal değil
	Besni			X									
	Kahta	X										127.534	Çamur Ünitesi Faal Değil
	Samsat	X				Paket						7.313	
	Gerger			X									
	Sincik			X									
	Tut	X				X	X	3000		98.555		9.658	5

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Adıyaman Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) çalışmakta olan 1 adet AAT bulunmaktadır.

Çizelge 15 – Adıyaman ilinde 2022 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde Atıksu Arıtma Tesislerinin (AAT) durumu
(Adıyaman OSB, Yıl 2023)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
Adıyaman Bölgesel Evsel ve Endüstriyel Atıksu Arıtma Tesisi	Aktif	1920	Fiziksel ve İleri Biyolojik Arıtma	İleri arıtma	0,041	37°.45'38.22K 38°.12'57.47D (Eğri Çayı)

Çizelge 16 - Adıyaman ilinde 2022 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2023)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	1	1
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi		
Diğer		

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Adıyaman Belediyesine ait Katı Atık (Düzenli) Depolama sahası bulunmamaktadır. Vahşi depolama alanı olduğundan herhangi bir önlem alınmamıştır.. Katı Atık (Düzenli) Depolama tesisi inşaat halinde olup 2022 yılı içerisinde faaliyete geçirilmesi planlanmaktadır

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Adıyaman Belediyesine ait 1 adet Atıksu Arıtma Tesisi, Gölbaşı İlçe Belediyesine ait 1 adet Atıksu Arıtma Tesisi, Kahta İlçe Belediyesine ait 1 adet Atık Su Arıtma Tesisi, Samsat İlçe Belediyesine ait 1 adet Paket Arıtma ,Tut İlçe Belediyesine ait 1 adet Atıksu Arıtma Tesisi ve Adıyaman OSB ait 1 adet Atıksu Arıtma Tesisi bulunmakta olup, bu arıtmalardan hiçbir şekilde geri dönüşüm yapılmamaktadır. Arıtılan atık su alıcı ortama direk verilmektedir. Adıyaman OSB arıtmasında ise çim sulamada çok az bir miktarı kullanılmakta kalan diğer miktar da kanalizasyon sistemine aktarılmaktadır.

Çizelge 17– Adıyaman ilinde 2022 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu (Adıyaman Belediyesi ve Adıyaman OSB, 2023)

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
-	-	-	-	-	-	-	-

Arıtmalardan arıtılan su geri dönüşümünde kullanılmadığından miktarı bilinmemektedir.

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Noktasal kaynaklı kirlenmiş sahalardan bulunmamaktadır. Bu konuda henüz herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Çizelge 18- Adıyaman ilinde 2022 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

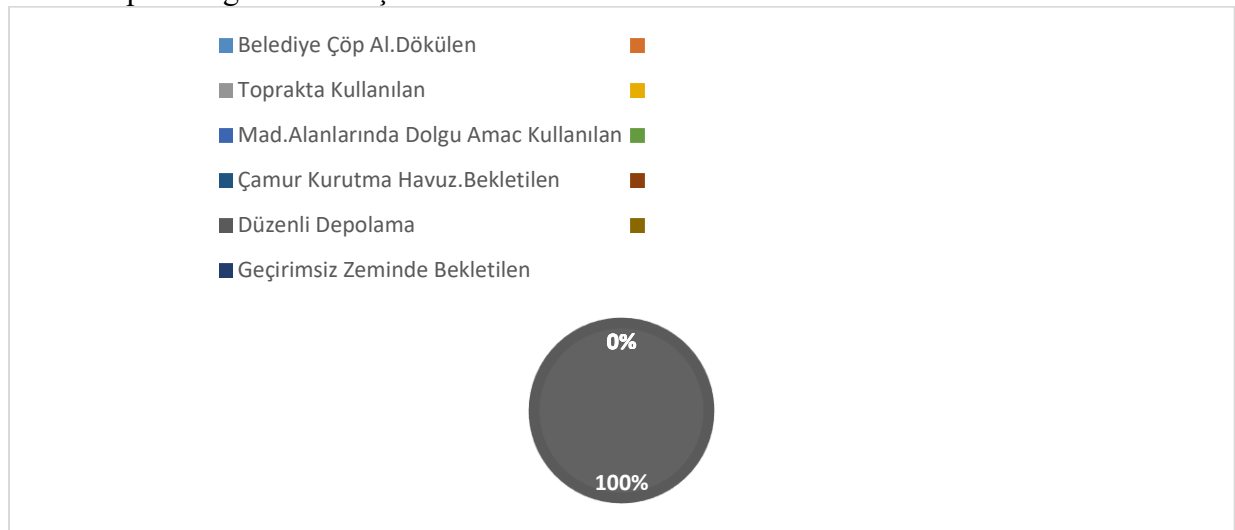
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2023)

Şüpheli Saha Sayısı	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirlenmiş Saha Sayısı
-	-	-

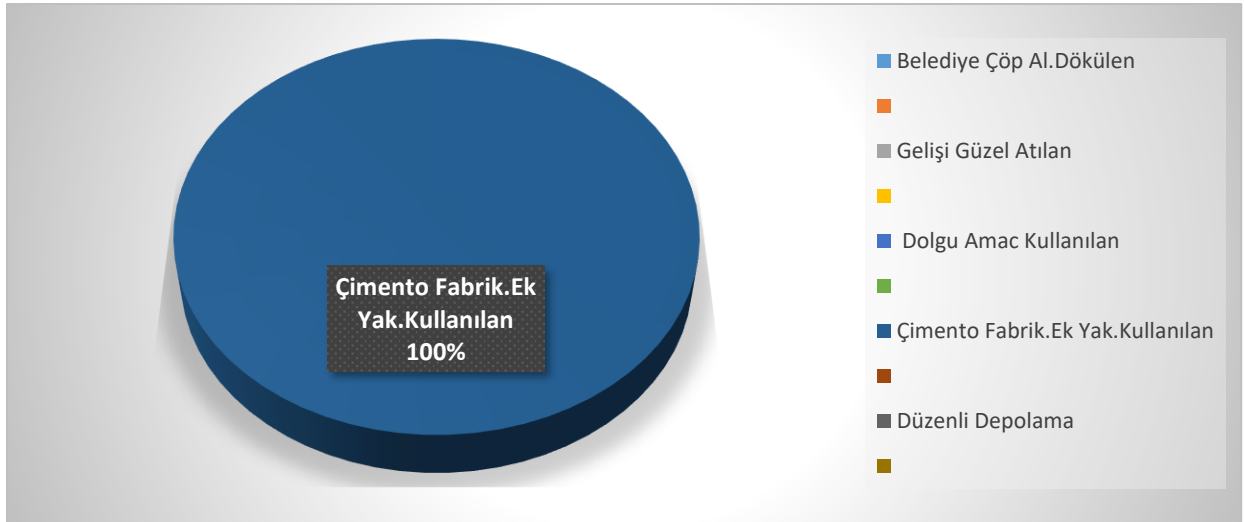
Tarım il Müdürlüğü kaynaklarına göre noktasal kaynaklı toprak kirliliği sahası bulunmamaktadır.

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Adıyaman Belediyesinden konu ile alakalı verilen bilgide Atık Çamurunun %100 düzenli olarak depolandığı bildirilmiştir.

Grafik 8- 2022 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (Adıyaman Belediyesi, 2023)

Grafik 9- 2022 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Adıyaman OSB, 2023)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyetleri bitikten sonra ÇED alanının gerekli düzenlemeler yapılarak ağaçlandırılması bu konuda firma sahiplerinden gerekli taahhütler alınmaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

İlimiz bazında genel olarak suni gübre kullanılmakta, son zamanlarda hayvan gübre kullanımını da önemli miktarda artmıştır.Tarım ve Orman Müdürlüğü verileri tabloda belirtilmiştir.

Çizelge 19 – Adıyaman ilinde 2022 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2023)

Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	16.247,498	240.943
Fosfor	7.322,312	
Potasyum	821,247	
TOPLAM	24.391,057	

Çizelge 20- Adıyaman ilinde 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2023)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Bitkisel üretim alanlarında Zararlı Böceklerle Mücadelede	60	600
Herbisitler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan yabancı otlara karşı	106,5	1065
Fungisitler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan hastalıklara karşı	55	550
Rodentisitler	Bitkisel Üretim alanlarında sorun olan kemirgenlere karşı	1,1	11
Nematositler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan toprak kökenli zararlılara karşı	-	-
Akarisitler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan kırmızı örümceklere karşı	4	40
Kışlık ve Yazlık Yağlar	-	-	-
Diğer	Bitkilerde gelişim düzenleyiciler, yayıcı-yapıştırıcılar	25	250
TOPLAM		251,6	2516

Çizelge 21–Adıyaman ilinde 2022 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2023)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2019	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1)Yapay Alanlar	-		-		-		-		-	
2)Tarımsal Alanlar	-		-		-		-		-	
3)Orman ve Yarı Doğal Alanlar	-		-		-		-		-	
4)Sulak Alanlar	-		-		-		-		-	
5)Su Yapıları	-		-		-		-		-	
Toplam										

Tarım ve Orman İl Müdürlüğü bu konuda herhangi bir veri göndermemiştir.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde suyun kullanımı ile ilgili Gerek baraj ve Göl olsun Gerekse de yer altı suyu olsun DSİ ve Tarım Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra suyun tarımsal alanda kullanımı yapılmaktadır.

Kaynaklar

- DSİ
- Adıyaman Belediye Başkanlığı
- Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimizde Merkez ve ilçe belediyelerine ait vahşi depolama alanları mevcuttur. 2022 yılı içinde 167,293 ton atık toplanmıştır. Toplanan katı atık kompozisyonu ile alakalı Belediyelerden alınan bilgiler doğrultusunda aşağıdaki çizelge doldurulmuştur.

İlimizde Katı Atık Kompozisyonun yapıldığı yer bulunmamaktadır.

Çizelge 22 - Adıyaman ilinde 2022 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri

(Adıyaman Belediyesi, İlçe Belediyeleri ve TÜİK ,2023)

Büyükşehir/İl/ilçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi / Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS),	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyogaz)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretim
ADİYAMAN	ADİYAM	312.2	312.2	260	270	260	1,020	1,0	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
BESNİ		77000	77000	1890	90	84	1,1	1,2	YOK		VAR	YOK	YOK	YOK	YOK
TUT		9686	9686	4	4	3	100	50	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
GÖLBAŞI	GÖLBAŞ	50150	50150	4	7	4	210	125	YOK	BELEDİ	YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
SİNCİK		16341	16341	3	3	3	12	12	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
ÇELİKHAN		15.29	15294	13	15	11	1,8	1,4	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
KAHTA		127.5	12753	65	65	65	0,846	0,8	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
SAMSAT		7313	7313												
GERGER		16416	16416												
İl Genel		632.148		394	409	65	1,353.64								

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Adıyaman Belediyesinden oluşan hafriyat miktarı ile alakalı herhangi bir bilgi alınamamıştır.

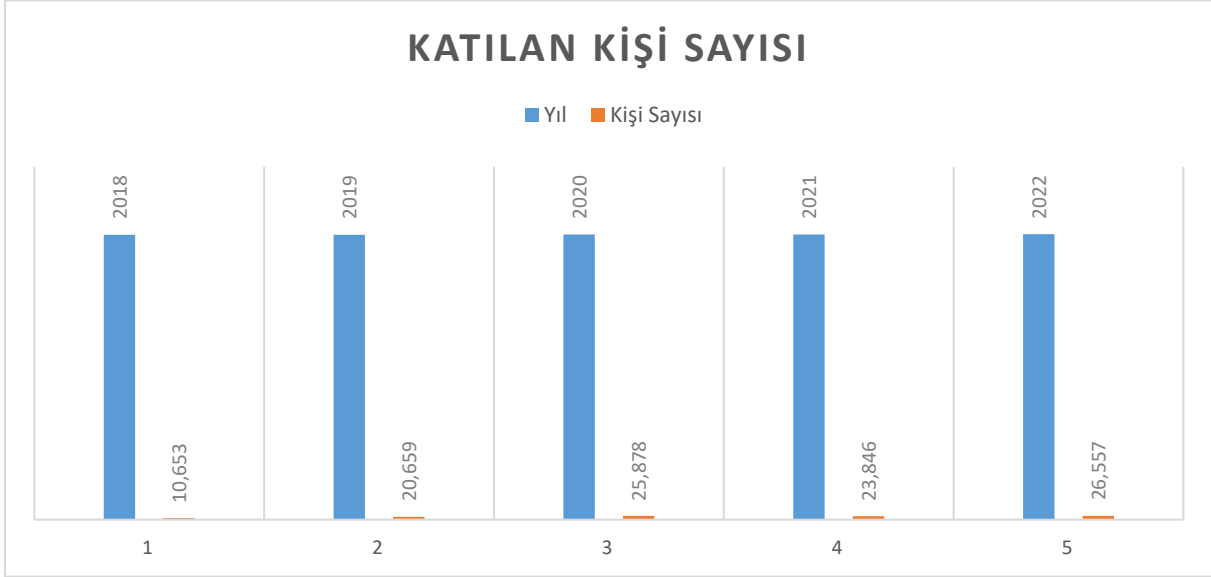
C.3. Sıfır Atık Yönetimi

İl Müdürlüğümüzce Sıfır atık Yönetimi kapsamında planlı olarak yıl içerisinde kamu kurumlarına, sivil toplum örgütlerine ve Okullarda öğrencilere eğitim verilmektedir. Sıfır atık yönetimini hayatımız için olan önemi vurgulanmakta, daha duyarlı ve eğitilmiş bir toplum oluşumu için çaba sarf edilmektedir.

C.3.1. Eğitimler

Çizelge 23 – 2022 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Hedef Kitle	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Kurum Temsilcileri	4	346
Öğrenci	12	26.557

Grafik 10– Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İlimizde Katı Atık Getirme Merkezleri bulunmamaktadır.

C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge 24 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı

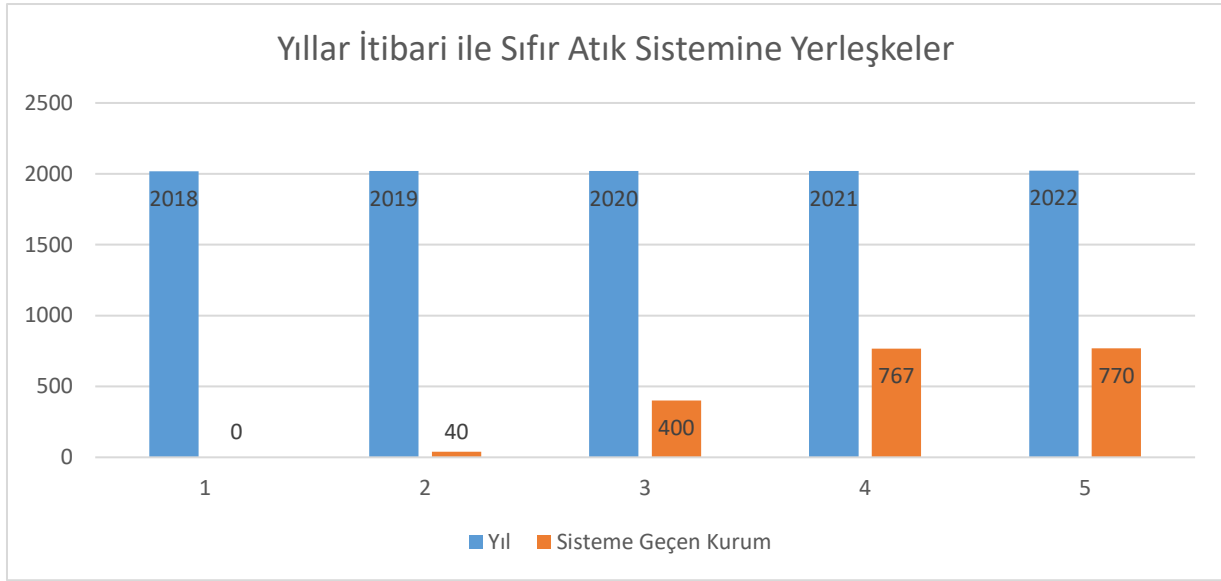
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)		
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)		
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri	8	4
Belediye Birlikleri		

Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler	6	1
İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı		

Çizelge 25 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan(faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sıfır Atık Belgesi alan bina/yerleşke sayısı
300 ve üzeri Konuta Sahip Siteler	-	-
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisleri		128
Alışveriş Merkezleri	1	1
Belediyeler	15	5
ÇŞİD İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumları ve Yurtlar	362	362
Havalimanları	1	1
İl Özel İdareleri	1	1
İş merkezi ve Ticari Plazalar		
Kamu Kurum ve Kuruluşları		100
Konaklama İşletmeleri		9
Limanlar		
Organize Sanayi Bölgeleri	3	3
Sağlık Kuruluşları		9
Tren ve Otobüs Terminalleri	5	2
Zincir Marketler		148
Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri		
Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar		
Kafeterya ve Restoranlar		
Kargo Şirketleri		
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler		

Grafik 11 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşmelerin sayısı (Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

C.4. Ambalaj Atıkları

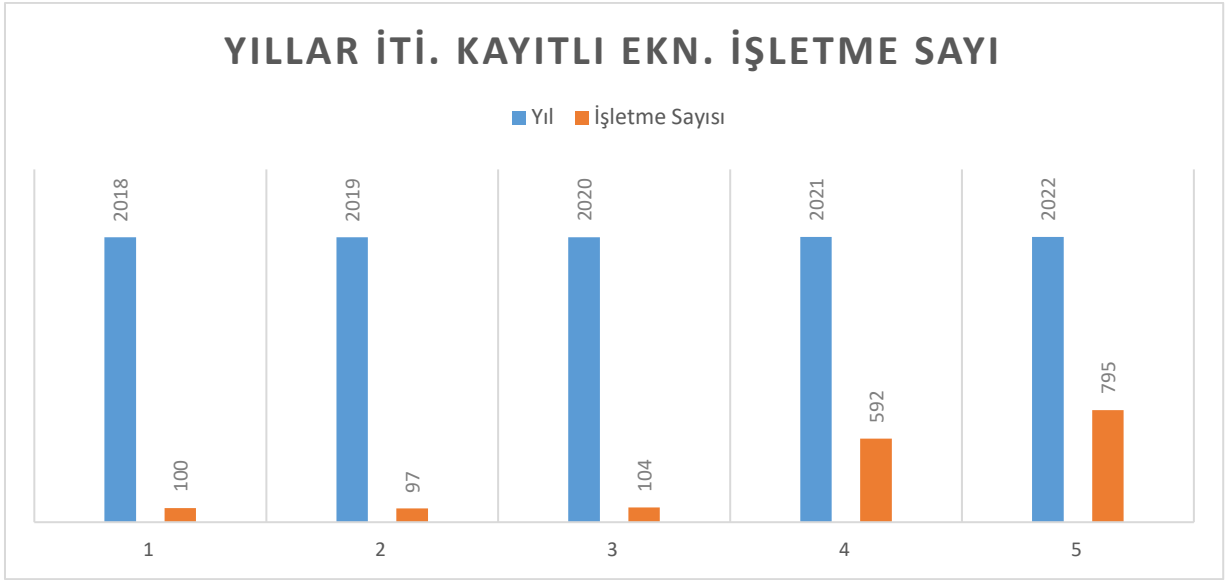
Çizelge 26 - 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları* (Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

	İlçe	Toplanan Atık Miktarı (Kg)
Kağıt, karton	Merkez	159748
Plastik	Merkez,Gölbaşı, Besni	17916
Metal	Merkez	813630
Cam	Besni,Gölbaşı, Merkez	683
Ahşap	Merkez	1500
Tekstil	-	-
Pil	Merkez,Gölbaşı, Kahta	271
Akü	Merkez	268750
Toner-Kartuş	Gölbaşı,Kahta, Merkez	233
Aydınlatma	-	-
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar	Merkez,Gölbaşı, Kahta	2151
İlaçlar	-	-
Bitkisel atık yağ	Merkez	1123
Hacimli atıklar	-	-
Araç bakım/onarım	-	-
Tehlikeli atık	Merkez,Kahta	7324
Organik atık	-	-
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Merkez,Kahta,B esni,Çelikan,Ger	49206

	ger,Sincik,Gölb aşı	
TOPLAM		1322.535

Çizelge 27 - 2022 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	555
Ambalaj Üreticisi Sayısı	5
Tedarikçi Sayısı	407

Grafik 12- Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı

Çizelge 28- 2022 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisleri (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
	3	1	

Çizelge 29- 2022 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

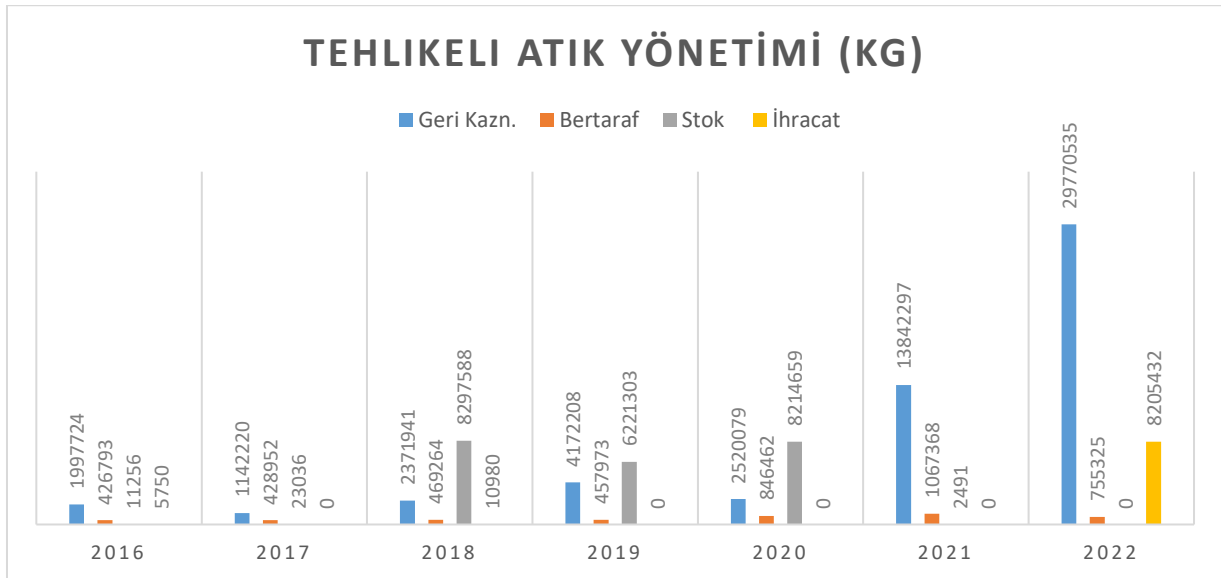
Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisleri (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
	3	1					

Grafik 13- Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

C.5. Tehlikeli Atıklar

İlimizde Tehlikeli Atık İşleme Tesisi bulunmamaktadır. İlimizdeki tehlikeli atıklar lisanslı firmalar tarafından toplatılmaktadır.

Grafik 14- Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması ,2023)

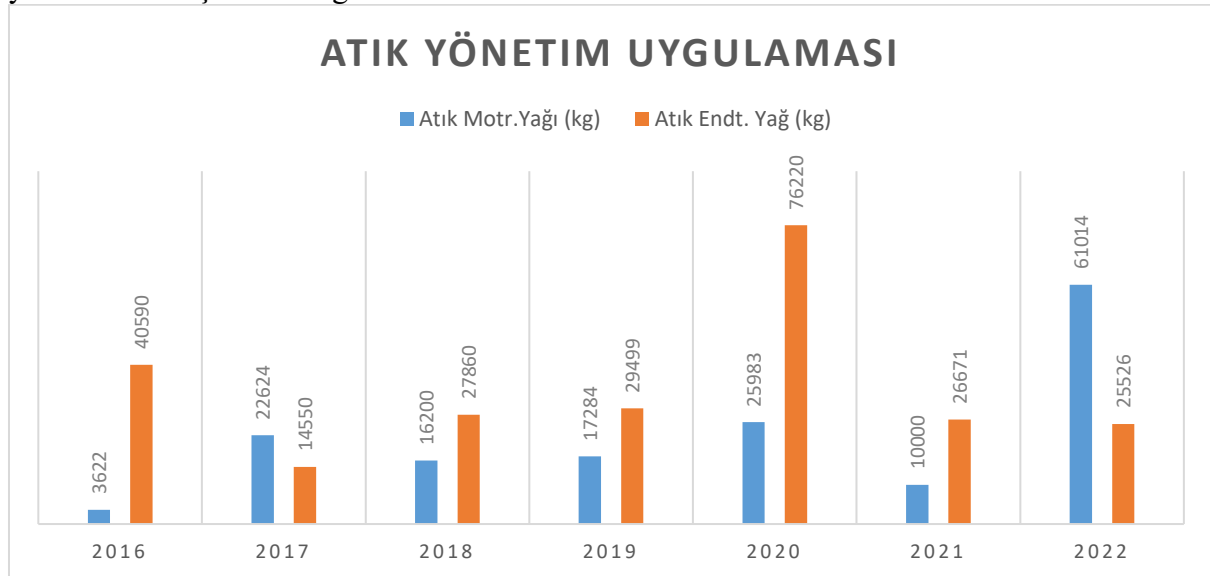
Çizelge 30- 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	MİKTAR (kg)
D10	11.970
D15	48
D5	41
D9	834.403
R_AHM	36.620
R1	126.664
R12	600.169
R13	89.939
R4	358.070
R9	30.995

İlimizde Tehlikeli Atık İşleme Tesisi bulunmamaktadır.

C.6. Atık Yağlar

“Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” çerçevesinde ilde gerçekleştirilen atık yağlar toplatılarak sızdırmaz depolarda biriktirilip lisanslı firmalar tarafından teslim alınıp bu konuda yetkilendirilmiş tesislere gönderilmektedir.

Grafik 15– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması,2023)

* Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge 31– 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

Geri kazanım ^{&&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
69302			9249
-	-	-	-

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge 32– Adıyaman ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
8972	107.900	132.954	346.181	552.400	351.721	842852	359.656	268807

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

İlimizde Atık Yağ Toplama Tesisi bulunmaktadır. Bu konuda lisans almış firma da bulunmamaktadır. Bitkisel Atık Yağı bulunan firmalar kaplarda biriktirerek başka illerden lisans almış firmalar tarafından toplatılıp başka illerdeki tesislere götürülmektedir.

Çizelge 33– 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	7.225	-	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

İlimizde 1 adet ÖTL işleme tesisi bulunmaktadır. ildeki ÖTL kendi imkanları ya da hurdacılar vasıtasıyla toplatıp bu tesiste bertaraf edilmektedir.

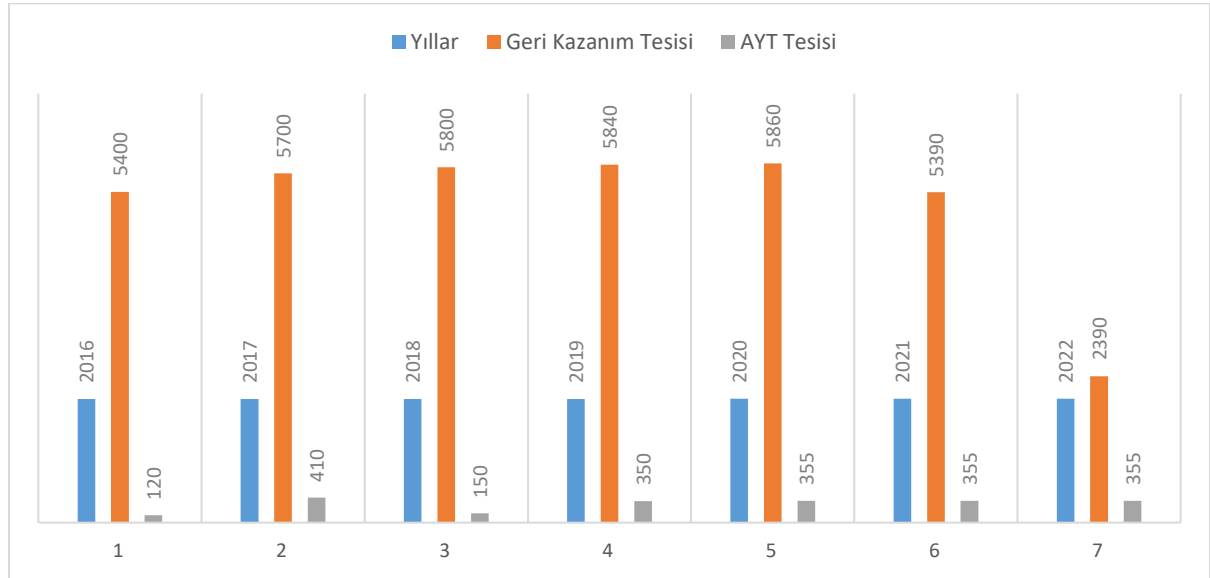
Çizelge 34–2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
		1	2.390,75		

Çizelge 35– Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Geri Kazanım Tesisi	4.850	5.400	5.700	5.800	5.840	5.860	2.390,75	2.390,75
AYT Tesisi	740	120	410	150	350	355	355	355

Grafik 16– Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

İlimizde elektronik eşya toplayan tesis bulunmamaktadır. Bu konuda da her hangi bir çalışma yapan firma ve kurum/kuruluş bulunmamaktadır.

Çizelge 36–2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE'nin Toplandığı Getirme Merkezleri ¹ Sayısı	AEEE'lerin Toplandığı Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	-	-	-	-

İlimizde AEEE toplanan ve işlenen tesis bulunmamaktadır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik kapsamında ilimizde 1 adet tesis bulunmaktadır. Bu konuda ildeki tüm ÖTA toplatıp gerekli iş ve işlemleri sağlamaktadır.

Çizelge 37- 2022 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
		1	18	21.600

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Adıyaman ilimizde tehlikesiz atıkların bertaraf edildiği tesis bulunmamaktadır, Ancak Tehlikesiz Atık Toplama Tesisleri bulunmaktadır. Toplanan Tehlikesiz Atıklar başka illerdeki tesislere götürülmektedir.

Çizelge 38– 2022 yılı tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Atık İşleme Yöntemi	Toplam (kg)
R1	2.898.392
R12	346.336
R4	300

İlimizde Tehlikesiz Atıkların toplanılıp bertaraf edildiği tesis bulunmamaktadır.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

İlimizde Demir Çelik İşleme Tesisi bulunmamaktadır. Küçük çaplı demircilik faaliyetleri yapan işyerleri mevcuttur.

Çizelge 39–2022 Yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-

İlimizde Demir ve Çelik üretici, cüruf ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

Çizelge 40–2022 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)
-	-	-	-

İlimizde Termik Santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlimizde Adıyaman Belediyesine ait ve Adıyaman OSB sanayine ait ve bir de Gölbaşı İlçe Belediyesine ait Atıksu Arıtma Tesisleri bulunmaktadır. SB Arıtma Çamuru Çimento Fabrikalarına gönderilmekte ve burada yakılmakta, Evsel Atık Su Arıtma tesisi çamurları ise depolanmaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlde “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmelik” kapsamında yapılan çalışmalar olarak toplanan tıbbi atıklar Lisanslı firmalar tarafından toplatılarak il dışındaki tesislere gönderilmektedir.

Çizelge 41– 2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı

(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
ADIYAMAN	X		2	X	605200		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Besni	X			X	28213		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Kahta	X			X	90702		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Çelikhan	X			X	4667		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Tut	X			X	6949		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Gölbaşı	X			X	22284		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Samsat	X			X	3395		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Gerger	X			X	3904		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Sincik	X			X	5207		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa

Çizelge 42- Yıllara göre tıbbi atık miktarı

(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	328,482	355,689	427,639	436,628	462714	445,943	842814	1056833	770521

C.14. Maden Atıkları

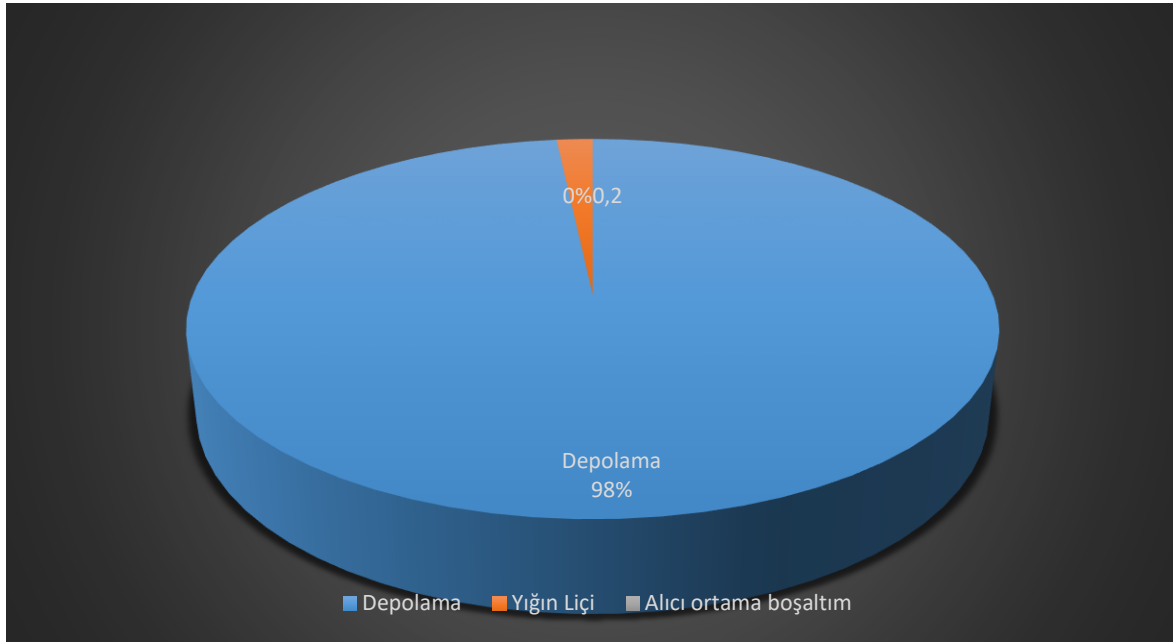
İlde ortaya çıkan maden atıkları tesislerinde depolanılarak burada bertarafı yapılmaktadır.

Çizelge 43– 2022 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
Bakır	1	579.369	1	
Mangan	1	500,00		
Mangan	1	600,00		

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2022	1			

Grafik 17– 2022 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Çizelge 44– 2022 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	4
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	-
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	7
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde atık/atık yönetimi ile ilgili il bazında Geri Kazanım ve Geri Dönüşüm tesislerinde toplatılarak bertaraf ve dönüşümü bu tesislerde sağlanılmaktadır.

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması
(Ambalaj Bilgi Sistemi/Belediyesi Başkanlığı)

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlimizde BEKRA kuruluşu bulunmamaktadır.

Çizelge 45– 2022 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	2
Üst Seviye	0
TOPLAM	2

İlimizde BEKRA kuruluşu bulunmamaktadır.

Çizelge 46– 2022 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	2
Üst Seviye	-
Kapsam Dışı	5
TOPLAM	7

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2020 yılında BEKRA olarak herhangi bir olay meydana gelmemiştir. Bu konudaki çalışmalar için gerekli önlemlerin alınması ve herhangi bir BEKRA meydana gelmemesi için İş Güvenliği Uzmanlığı konusunda uzmanlık belgesi almış kişiler tarafından gerekli önlemlerin alınması yapılmaktadır.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Tarım ve Orman İl Müdürlüğünden herhangi bir bilgi alınamamıştır.

D.2. Fauna

Tarım ve Orman İl Müdürlüğünden herhangi bir bilgi alınamamıştır.

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

D.3.1. Ormanlar

Geniş Yapraklı Ormanlar	781,3 ha
Karışık Ormanlar	164,96 ha
İğne Yapraklı Ormanlar	1667,02 ha
Ormanlık alan mevcuttur	

D.3.2. Milli Parklar

Adıyaman orman alanının Adıyaman yüzölçümüne oranı % 25 tir. Nemrut Dağı Milli Parkı; Adıyaman ili Kahta ilçesi sınırları içerisinde olup 1988 yılında milli park olarak ilan edilmiştir. 13.850 ha büyüklüğündedir.

D.3.3. Tabiat Parkları

İlimiz Gölbaşı ilçesinde bulunan Gölbaşı Gölleri doğal sit alanıdır. 2,079.79 ha.'lık alana sahiptir. 12.05.2008 tarihinde tescil edilmiştir.

D.4. Çayır ve Mera

690 ha Mera Alanları bulunmaktadır

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında Gölbaşı İlçesinde Gölbaşı, Azaplı ve İnekli gölleri mevcuttur.

Sürekli Sulanan Alanlar 64307,6 ha'dır

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

Doğanlı çınarı

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Gölbaşı Gölleri Tabiat Parkı 2008 yılında tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. 2080 ha büyüklüğündedir. Doğanlı Çınarı Tabiat Anıtı bulunmaktadır Adıyaman ili Çelikhan İlçesi, Doğanlı Köyü, Meydan tepe Mevkii'nde bulunan tahmini 550 yaşında olduğu sanılan çınar Adıyaman-Çelikhan karayolu üzerinde olup, Adıyaman'a 40 km. uzaklıktadır.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

Doğanlı çınarı

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Gölbaşı Gölleri Tabiat Parkı 2008 yılında tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. 2080 ha büyüklüğündedir. Doğanlı Çınarı Tabiat Anıtı bulunmaktadır Adıyaman ili Çelikhan İlçesi, Doğanlı Köyü, Meydan tepe Mevkii'nde bulunan tahmini 550 yaşında olduğu sanılan çınar Adıyaman-Çelikhan karayolu üzerinde olup, Adıyaman'a 40 km. uzaklıktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimiz Gölbaşı ilçesinde bulunan Gölbaşı Gölleri doğal sit alanıdır. 2,079.79 ha.'lık alana sahiptir. 12.05.2008 tarihinde tescil edilmiştir.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Doğal sit alanları, Özel Çevre Koruma Alanları vb. alanlarda yetkili kurumlarımız tarafından gerekli denetimler yapılmakta ve bu alanların korunması için gerekli olan tüm önlemler alınmaktadır.

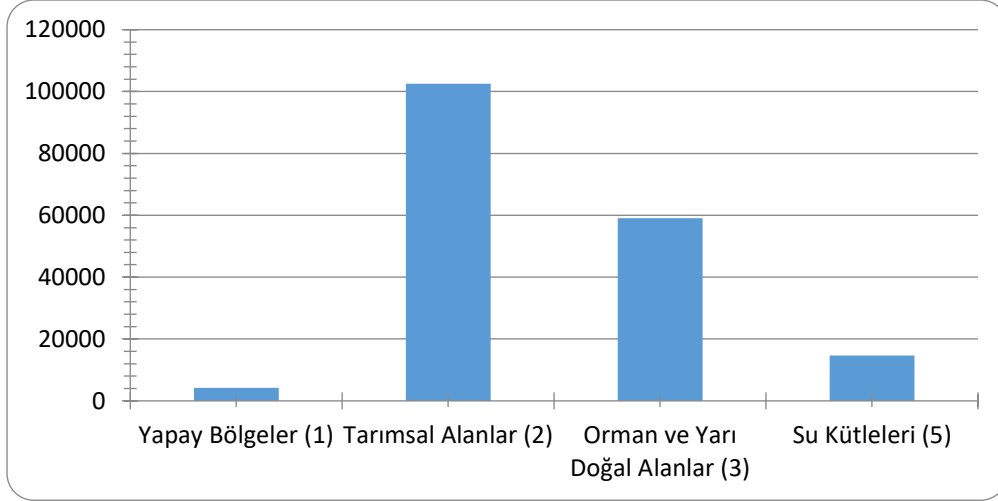
Kaynaklar

<http://www.tarimorman.gov.tr>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimizdeki arazi envanteri yapılmış ve grafite sınıflandırılarak oransal olarak belirtilmiştir.

Grafik 18– Adıyaman ilinde 2022 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2023 yılı)

Çizelge 47– Adıyaman ilinde arazi kullanım sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, Corine, 2023)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	4.474,32	0,61	5.256,51	0,72	5.429,89	0,74	6.476,34	0,88	7789,67	1,06
2) Tarımsal Alanlar	381.841,03	51,95	357.501,43	48,63	365.117,23	49,67	366.607,81	49,87	365.925,62	49,78
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	332.642,78	45,25	325.748,38	44,32	312.474,77	42,51	309.914,07	42,16	309.312,41	42,08
4) Sulak Alanlar	1.517,59	0,20	1.291,57	0,18	1.134,27	0,15	1.134,27	0,15	1.134,27	0,15
5) Su Yapıları	14.595,20	1,99	45.273,01	6,16	50.914,75	6,93	50.938,43	6,93	50.908,96	6,93
TOPLAM										

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

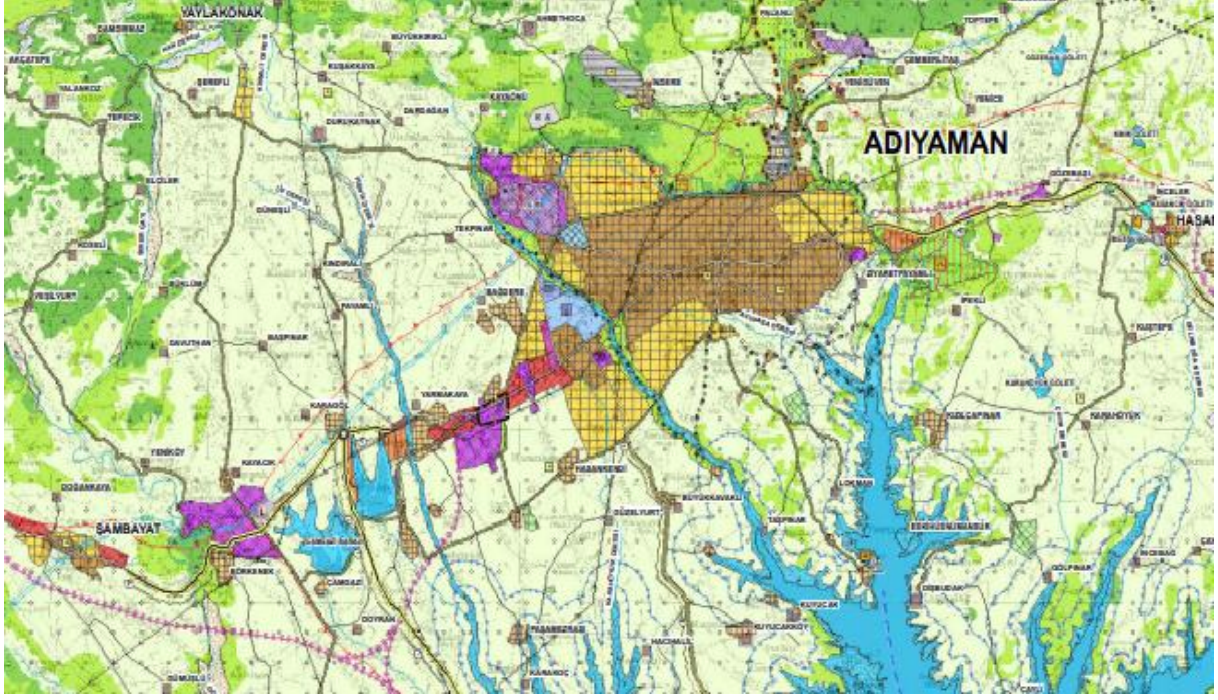
PLANIN AMACI

Bu planın amacı, “1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Yapımı Danışmanlık Hizmet Alımı İşine Ait Teknik Şartname” doğrultusunda, 2040 yılı hedef alınarak, Adıyaman Şanlıurfa-Diyarbakır Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı’nın, öncelikle Planlama Bölgesi’ndeki illeri kapsayan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) olmak üzere, bölge ya da illeri kapsayan diğer üst ölçekli strateji planlarındaki kararlar çerçevesinde ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) veri tabanı ile ilişkilendirilerek, hazırlanmasıdır.

PLANIN HEDEFLERİ

Bölgede, “koruma-kullanma dengesini” sağlayacak genel arazi kullanım kararlarının üretilmesi. ♣ Bölgedeki gelişme potansiyelleri ile çevresel ve yerel dinamikler çerçevesinde yerleşmeler arasında kademelenmenin sağlanması. ♣ Tarım-hayvancılık, sanayi ve hizmetler sektörleri ile bu sektörlerle bağlı alt faaliyet kollarındaki gelişmelerin değerlendirmesi, yönlendirmesi ve sektörlerde uzmanlaşacak alt merkezlerin oluşturulması. ♣ Alt ölçekli planlara temel oluşturulması.

Adıyaman, batıda Kahramanmaraş, güneyde Gaziantep, güneydoğuda Şanlıurfa, doğuda Diyarbakır ve kuzeyde Malatya illeri ile komşudur. Ekonomik ve sosyal açıdan ağırlıklı olarak Gaziantep ili ile etkileşim içindedir. Şanlıurfa da, Adıyaman’ı etkileyen bir diğer önemli ildir. Adıyaman, Fırat Nehri boyunca yer alan verimli tarım toprakları büyük oranda Atatürk Barajı altında kalmış bir ildir. İlin genel arazi yapısının dalgalı ve su kaynaklarına göre yüksek olması, cazibeli sulamanın yapılamaması da Adıyaman için önemli bir dezavantaj oluşturmuştur. Terfili sulamanın gerekmesi, ilin sulama konusunda istediği oranda yatırım alamamasına neden olmuştur. Dolayısıyla, Adıyaman, GAP’ın iki önemli amacı olan “tarım ve sulama”dan beklenen düzeyde faydalanamamıştır. Buna ilaveten, Atatürk Barajı ile birlikte, Şanlıurfa ve Diyarbakır ile olan karayolu ulaşımının kesilmiş; turizm sektöründe en önemli potansiyeli olan Nemrut’un yarattığı turistik konaklama pazarına Malatya ilinin de ağırlıklı olarak girmiş ve GAP’ın cazibe merkezlerinden biri olan Gaziantep gibi, bölgesel bir merkezin etkisi altında kalmış olması, Adıyaman’ın GAP ile başlayan süreç içinde beklenen gelişme düzeyini yakalayamamasına neden olmuştur. Özetle, daha çok kendi olanakları ile gelişim göstermiş olan Adıyaman, Planlama Bölgesi’ndeki iller arasında görece dezavantajlı bir konumda bulunmaktadır.

Harita 3 – Adiyaman ilinin Çevre Düzeni Planı

(www.cbs.gov.tr,2023)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Adiyaman ilimiz daha çok kendi olanakları ile gelişim göstermiş, Planlama Bölgesi'ndeki iller arasında görece dezavantajlı bir konumda bulunmaktadır.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığı (www.csb.gov.tr.)

Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge 48– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2022 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2023)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	13	5	2	4	1	1	-	26
ÇED Gereklidir	-	-	1	-	-	-	-	1
ÇED Olumlu Kararı	1	-	-	-	-	-	2	3
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	1
İptal/İade	1	-	1	-	-	-	-	2

Grafik 19– 2022 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2023)

Grafik 20– 2022 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2023)

Çizelge 49– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2022 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı 2023)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
26	438	230	464	38	-	74	1271

Çizelge 50– 2014-2022 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2023)

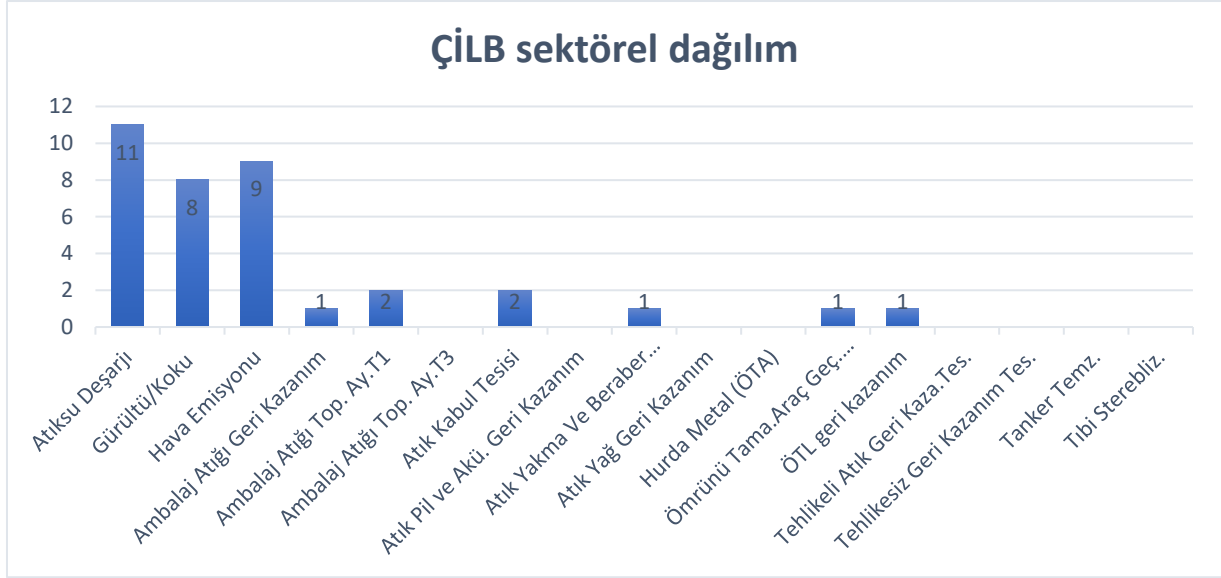
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
5	3	3	1	-	-	-	12

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 51 – 2022 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları

(e-İzin Yazılımı, 2023)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi		16	15
Çevre İzin/Çevre İzni ve Lisans Belgesi		20	21
Çevre İzni Muafiyet Sayısı		28	28
TOPLAM			64

Grafik 21– 2022 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2022)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

ÇED süreçleri ve Çevre İzin ve Lisans Belgeleri ile ilgili oluşturduğumuz Çizelge ve Grafikte alan bazında anlatılmaktadır. Görüldüğü gibi Hava Emisyonu ve Sıvı Atık alanında daha çok işletmeleri kapsamaktadır.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

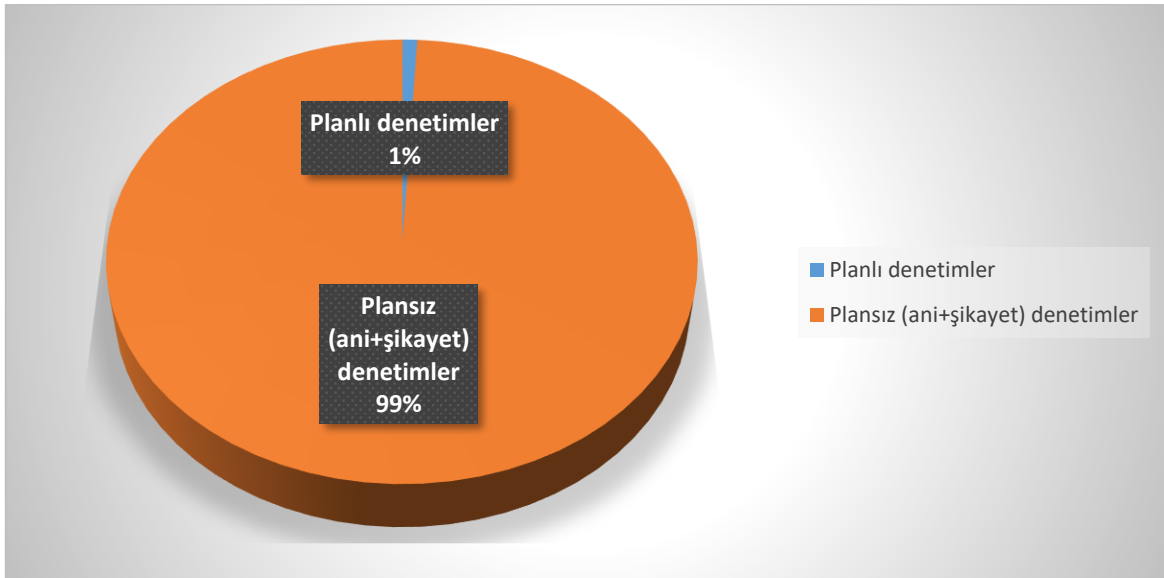
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge 52 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2023)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	8
Plansız (ani+şikayet) denetimler	657
Genel toplam	665

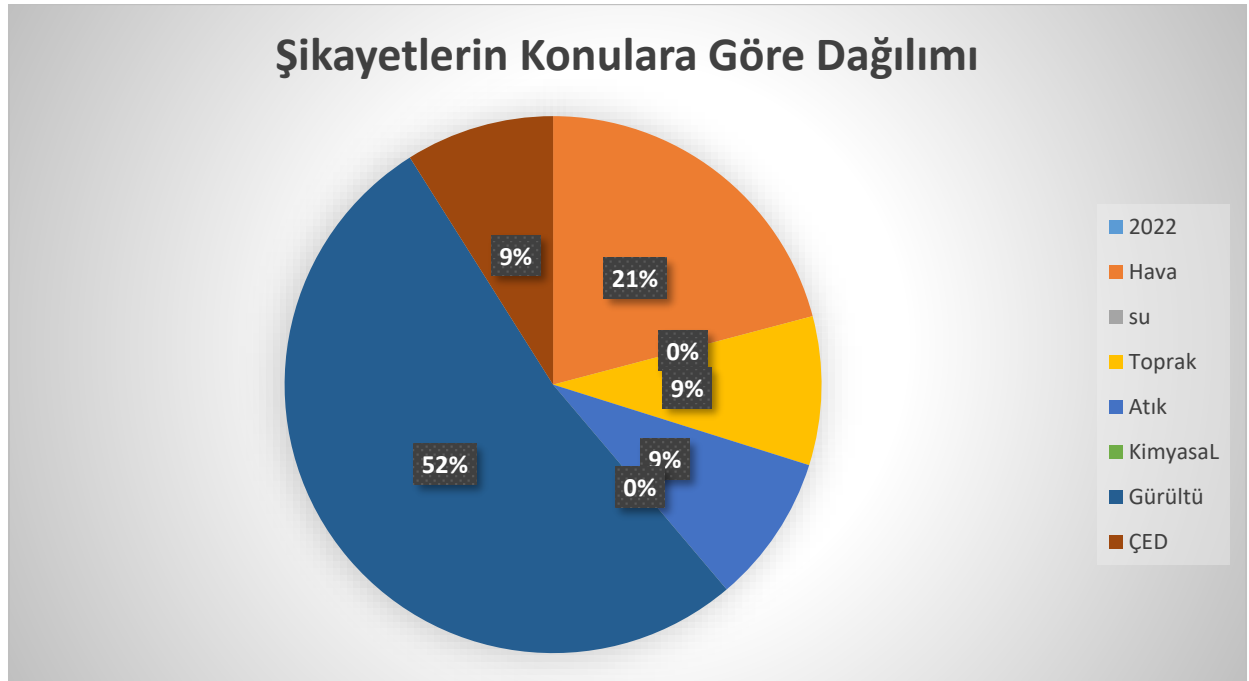

Grafik 22– ÇŞİDİM tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2023)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 53– 2022 yılında ÇŞİDİM ‘e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları (Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	14	-	6	6	0	35	6	61
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	14	-	6	6	0	35	6	61
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	%100	0	%100	%100	0	%100	%100	%100

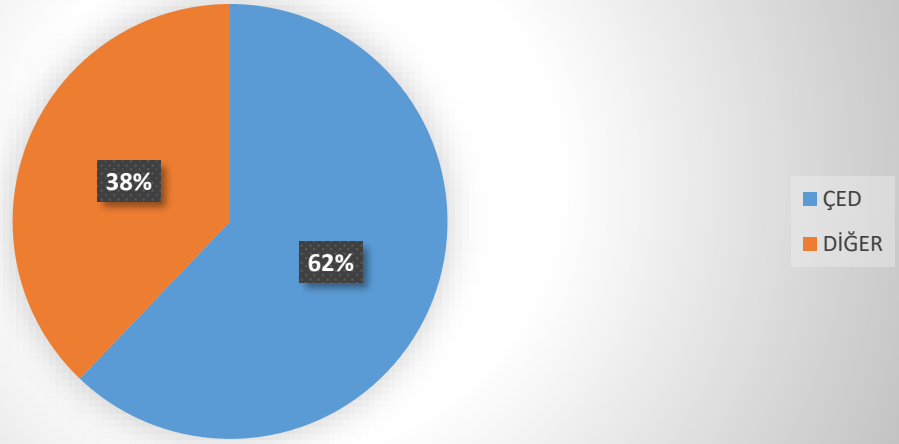
Grafik 23– 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı (Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü , 2023)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge 54– 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı (e-denetim yazılımı, 2023)

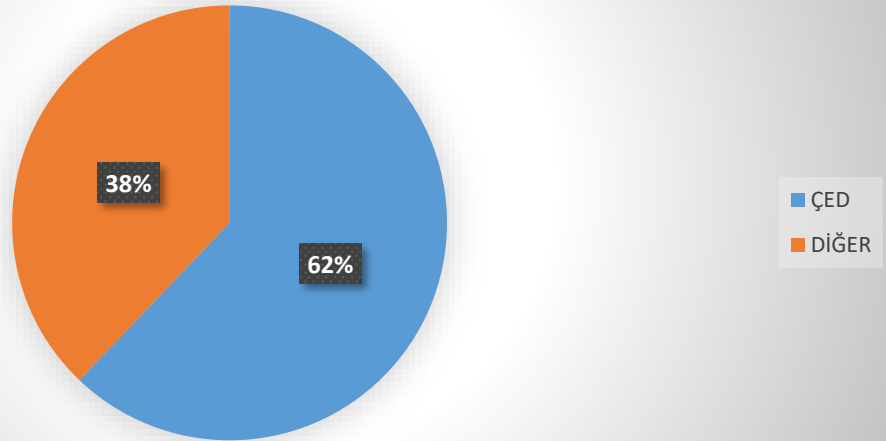
	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)							487.576,00	297116,81	784.692,81
Uygulanan Ceza Sayısı	59						17	42	59

Ceza Sayılarının Konulara Dağılım

Grafik 24– 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı (e-denetim yazılımı, 2023)

Ceza Miktarlarının Konulara Göre dağılımı

Grafik 25- 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı (e-denetim yazılımı, 2023)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde herhangi bir işletmeye kapatma cezası verilmemiştir.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Denetimler sonucunda ilimizdeki tesis ve işletmeler daha dikkatli ve hassas davranmakta bu konuda çalışmalarını titizlikle yapmaya çalışmaktadırlar.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2022 yılı içerisinde 6 okulda 455 öğrenciye ve 150 kişiye (Besni ve Kahta İlçesindeki Kamu Kurum personelleri) Sıfır Atık projesi hakkında eğitim verilmiş olup, Ayrıca 5 Haziran Çevre Haftası kapsamında 2000 adet iç mekan kutusu bastırılmış olup, kamu kurumlarına ve okullara dağıtımı yapılmıştır.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü